

LAISVĖS VILTYS

TARPTAUTINIŲ ĮVYKIŲ RAIDOS FONE

Sekant tarptautinius įvykius iš 'lietuviško taško' neviltingai dažnai užleidžia savo vietą atsigiam optimizmui. Imkime, pavyzdžiui, kad ir paskutinę Čekoslovakijos tragediją. Maskvoje aukštuosius mokslus baigęs, jai visai patikimas 'aparačikas' Dubčekas

VYTAUTAS MEŠKAUSKAS

pirmai progai pasitaikius susižavi liberalizmu ir panori kompartijai suteikti 'žmonišką veidą'. Dar daugiau, jis norėjo, kad kompartija ieškotų tautos visumos pritarimo.

Visas tas bandymas, kaip žinia, šiandien jau yra palaidotas. Tačiau faktas, kad Maskva jį palyginus taip ilgai toleravo ištaigoja, jog ir Kremlius nėra visai tikras savo tikėjimu. 'Lietuviška' iš to išvada: nacionalizmas, visame pasaulyje nūdien vadovaujanti jėga, pasinaudos pirma pasitaikiusia proga atsikratyti Kremliaus globos -- anksčiau ar vėliau Lietuva bus nepriklausoma, nors gal ir socialistinė.

Juk šiandien bent keturios komunistinės valstybės -- Jugoslavija, Albanija, Šiaurės Vietnamas ir Korėja arba yra Maskvai priešingos ar su ja derasi kaip lygus su lygiu. Tiesa, ir Lietuvos statusas ir dar svarbiau -- jos geografinė padėtis yra daug mažiau palankios už minėtų valstybių, taiklūtytys, bet gal nugalimos.

Be to, ir Maskva toleruoja nacionalizmą ir jį net išnaudoja. Grižkime vėl į Čekoslovakiją. Kas yra Dubčekas? Jei 'aparačikas' Dubčekas, norėdamas išsilaikyti valdžioje talkon pasikvietė liberalizmą, jo tautietis Husakas siekė populiarumo (jis reikalingas ir komunistų vadams) lošdamas tautine korta. Jis dedasi (ir turbūt toks yra) didesnės slovakių nepriklausomybės šalininku. Ir Kremlius pučia jo dūdon. Slovakiijoje šiandien žymiai mažiau sovietų kariuomenės negu Čekijoje. Ir tai ne tik dėl geografinės ar strateginės padėties. Kaip ten būtų, slo-

vakų nacionalizmas gavo naujų impulsų siekti visiškos nepriklausomybės.

Idomu, kad Husakas 1954 metais buvo suimtas ir nuteistas kaip 'buržuazinis nacionalistas' ir 'titoistas'. Teigiama, kad tik dėl to, kad nepaisant visų kankinimų ir 'smegenų plovimo' jis atsisakė pasirašyti 'prisipažinimą', jis galų gale gavo kalėjimą iki gyvos galvos, bet ne mirties bausmę.

Šiandien Maskvai jis priimtinas, lygiai kaip Lenkijos Gomulka ar Vengrijos Kadaras, kurie irgi sėdėjo komunistinėse sistemose. Husakui komunistų partija 'neturi su niekuo diskutuoti valdžios klausimo ir prie to, savaime aišku, priklauso, ir masinės sušižinojimo priemonės' -- atseit jokios spaudos ar politinės laisvės.

Nacionalizmą, jei jis jai nepriešingas, Maskva toleruoja ne tik savo satelitus, bet, nors daug mažesniais laipsniais, ir Lietuvoje. Ir tai duoda vilties, kad bus išlaikytas savitas veidas iki palankesnių nepriklausomybei aplinkybių atsiradimo.

Tokioje pažiūroje, be abejo, yra labai daug optimizmo, tačiau ji priklauso nuo tiek daug dar nežinomų duomenų ir ateities, kad sunku ją iš viso atmesti.

Išėjimai ta pažiūra itin patogi, nes ji ne tik atpalaiduoja, bet tiesiog uždraudžia bet kokią politinę veiklą! Jei tai tik laiko klausimas, tai kiekvienas mūsų santykis su valdanciais ar jų aplinka juos gali tik sukompromituoti ir duoti tikrą ar tiesiog sugalvotą priežastį jų sunaikinimui.

Chicago lietuvų teisininkų susirinkime ALT S-gos Chicago skyriaus pirmininkas Petras Vėbra (tėikia iš Chicago išvykstančiam gen. Vladiui Mieželiiui ir ponaii skyriaus dovaną -- meniškai pagamintą V.A. Račkausko nuotrauką vyti.

PAS CHICAGOS LIETUVIUS TEISININKUS

Pasidarė tradicija pagerbti brandaus amžiaus sulaukusius išskiliuosius lietuvius teisininkus. Chicago teisininkų skyriaus valdyba balandžio 20 d. sukvietė arti šimto lietuvių teisininkų su šeimomis bei pažįstamais į J. Sharkos svetainę.

• Dr. Albertas Gerutis, veikalo "LITHUANIA 700 YEARS" vienas iš autorių ir redaktorius, po penkių savačių viešnagės JAV-se, š. m. balandžio 22 dieną palaidėtas Generalinio Konsulo A. Simučio ir Lietuvos Nepriklausomybės Fondo vadovybės, išskrido atgal į Šveicariją.

Jis aplankė eilę JAV didžiųjų lietuvių kolonijų su paskaitomis. Pradėjęs kecionę New Yorke jo redaguoto veikalo pristatymu visuomenei buvo inž. J. Vasio, LB pirmininko pakviestas į Bostoną, Mass. Dr. V. Ramanausko iniciatyva kartu su Clevelando ALT S-gos skyriaus pirm. J. Nasvyčiu į Clevelandą ir LNF pirm. K. Kasakačio pastangomis kartu su kitomis tautinėmis organizacijomis į didžiąją lietuvių sostinę Chicago, kur jam teko laimė po 30 metų pamatyti lietuviškos operos pastatymą. Tai buvo, anot jo, nepaprasta dvasios šventė.

nę pagerbti dviejų pasižymėjusių Neprikl. Lietuvos teisininkų: buv. teisingumo ministro ir ilgamečio Apeliacinių Rūmų pirmininko J. Gudausko ir Kariuomenės Teismo pirmininko generolo Vladi Mieželio.

Buv. prokuroras Vytautas Bulota, apibūdinamas Jono Gudausko asmenį, pažymėjo, kad Gudauskas 1927 metais buvo paskirtas Taikos teisėju, 1929 m. Panevėžio apyg. teismo nariu, o nuo 1933 metų Apeliacinių Rūmų vicepirmininku ir vėliau pirmininku, gi 1938-9 metais Jonas Gudauskas buvo teisingumo ministeris. Rusų okupantų kalintas ir 1941 m. birželio 24 d. išlaisvintas. Prie vokiečių buvo Vyr. Tribunolo civ. skyriaus pirmininkas, o Tribunolą panaikinus, vėl Apel. Rūmų pirmininkas. Pradžioje buvo tautininku Tauragės skyriuje, vėliau Tautininkų s-gos centro komiteto narys Kaune.

Adv. Jonas Našliūnas kalbėdamas apie gen. Vladą Mieželį pažymėjo:

-- Daugeliui vyresniojo amžiaus teisininkų gen. Vladas Mieželis yra gerai pažįstamas, nes beveik visą Nepriklausomos Lietuvos laikotarpį teko Kaune praleisti dirbant drauge teisininkų darbą, bet jaunesniems ir svečiams gal ir nevisai gerai žinomas jo gyvenimo kelias ir nudirbti darbai.

Vladas Mieželis, gimęs 1894 metais Jakštų kaime, Utenos apskr. ūkininko šeimoje. 1916 metais jis baigė Maskvoje Lebedevo gimnaziją ir rudenį įstojo į teisių fakultetą. Iš pirmo kurso mobilizuotas ir pasiųstas į karo mokyklą. Baigęs buvo pakeltas į pirmo karininko laipsnį ir pasiųstas į Karpatus, Austro-Vengrijos frontą. Dėl revoliucijos demobilizuotas, įstojo į Kijevo universitetą tęsti teisių studijas. Nenormalumai nutraukė mokslą ir 1920 metais Mieželis

grįžo Lietuvon. Lietuvos kariuomenėje paskirtas į atsargos batalioną Kaune. Čia perėjo tarnauti į Kariuomenės teismą. Pradėjo nuo sekretoriaus padėjėjo. Vėliau teismo sekretorius, nuovados tarytojas, prokuroro padėjėjas, ypatingai svarbioms byloms tarytojas nuo 1933 m. ligi 1938 m. karinis teisėjas Vyriausiam Tribunole ir čia pakeičiamas į pilnus pulkininkus. Vladas Mieželis pradėjęs teismo darbo labai platų stažą, įgijęs teismo praktikos darbo didelį prityrimą, išmokslintas ir pasižymėjęs savo darbe teisininkas, 1938 m. balandžio 11 d. paskirtas Kariuomenės Teismo pirmininku ir tų pačių metų lapkričio 23 d. pakeltas į brigados generolo laipsnį.

Vladas Mieželis nesitenkino vien darbu teisme. Nuo 1928 iki 1934 m. jis dėstė karo teisę Lietuvos karo mokykloje ir nuo 1936 metų Vytauto

Didžiojo aukštuose karininkų kursuose. Turėdamas aukštą teisininko erudiciją ir prityrimą, jis rašinėjo karo teisės klausimais straipsnius į Mūsų Žinyną, Teisę ir Kardą. Rusams užplūdus Lietuvą 1940 m. birželio 25 d. atleistas iš kariuomenės, slapstėsi ir išvengė arešto. Atėjus vokiečiams 1941 m. liepos 1 d. Mieželis paskirtas Lietuvos Raudonojo Kryžiaus igaliotiniu nuo karo nukentėjusiems šelpti. 1941 m. gruodžio 1 d. Mieželis skiriamas Apeliacinių Rūmų teisėju. Vėl bolševikams artėjant Vladas Mieželis su šeima pasitraukė į Vokietiją, o 1949 m. atvyko į Ameriką. Čia nepasimetė. Gražiai susitvarkė ekonominiai. Iš mokslo sūnus. Nevenge visuomeninio darbo. Ejo įvairias vadovaujamąs pareigas JAV LB. Teisininkų organizacijoje, karių veteranų Rasmovėje, ALT S-goje.

(Nukelta į 2 psl.)

DE GAULLE PASITRAUKĖ

Paskutinysis referendumas, su kuriuo Prancūzijos prezidentas de Gaulle jungė ir pasitikėjimo klausimą, pasibaigė pralaimėjimu. Iš 22,279,563 balsavusių prancūzų, už de Gaulle siūlomas reformas pasisakė tik 46,85%, o 53,14 balsavo prieš.

De Gaulle, kurio prezidentavimo terminas baigėsi 1972 m., buvo pažadėjęs jei jo siūlomos reformos nebus priimtos, pasitraukti iš prezidento pareigų. Tad vos po vidurnakčio patyręs balsavimo rezultatus, paskelbė komunikatą, kad nuo pirmadienio, balandžio 28 d., 12 val. nustoja eiti prezidento pareigas. Pagal dabartinę konstituciją iki naujo prezidento išrinkimo, laikinai jį pavaduosias Prancūzijos senato prezidentas Alain Poher, 60 metų amžiaus. Nors prieš išrenkant praeitais metais senato prezidentu jis buvo Europos parlamento pirmininku ir didžiąją savo karjerą padarė vokiečių - prancūzų santykius gerinant, bei krikščionių-demokratų eilėse, plačiai visuomenei jis buvo mažai žinomas. Tik rinkiminės kampanijos metu buvo pastebėta, kad jis turi ypatingą talentą, savo šaltumu ir ramumu moka išlyginti antagonizmus ir prieiti prie susitarimo.

Maurice Couve de Murville pasilieka vyriausybės pirmininko pareigose, kol bus išrinktas naujas Prancūzijos prezidentas, kurio rinkimai įvyks birželio pirmuose dviejuose sekmadieniuose.

Partijos jau dabar grupuoja savo kandidatus. Centristai mano, kad tinkamiausias kandidatas bus dabar einantis prezidento pareigas Alain Poher, gaullistai stato buvusį premjerą Pompidou, o kairieji dar nesutaria dėl bendro kandidato, bet manoma, kad juo vėl bus François Mitterand.

Tuo tarpu gen. de Gaulle, pasitraukęs iš savo rezidenciją Colombey, ramiai vaikšto po sodelį, kur daugratų padarė vaikščiodamas tarp 1946 ir 1958 metų.

Lietuvos Nepriklausomybės Fondo valdyba, išleidusi veiklą "Lithuania 700 Years" balandžio 19 d. atsisveikinant su redaktoriumi ir autorium dr. A. Geručiu, jam grįžtant atgal į Šveicariją. Sėdi iš kairės: V. Gruzdis, J. Kiaunė, dr. A. Gerutis, pirm. E. Čekienė, dr. V. Paprockas ir A. Senikas. Stovi: L. Tamošaitis, V. Kiaunė, dal. J. Bagdonas, J. Česonis, dr. V. Čekas, V. Alksninis, P. Didelis ir A. Trečio-L. Tamošaičio nuotrauka

SKAITYTOJŲ NUOMONĖS IR PASTABOS

MUMS REIKIA VALDŽIOS

Lieuviai laisvajame pasaulyje turi tris valdžias: Vyriausią Lietuvos Išlaisvinimo Komitetą (VLIK), Pasaulio Lietuvių Bendruomenės Valdybą (PLB) ir Amerikos Lietuvių Tarybą (ALT) su centru Chicagoje. Visos tos institucijos, taip sa- kant valdo lietuvų visuomenę. Ir vis dėlto ta visuomenė jaučia- si palaidą, pasimerusi, nežino ko iš tikrųjų turėtų klausyti. Ji ieško galutinio autoriteto -- vy- riausios valdomosios galios, ku- ri aiškiai šią visą visuomenę

PAS CHICAGOS TEISININKUS...

(Atkelta iš 1 psl.)

Bendradarbiavo Lietu- vių Enciklopedijoje.

Vladas Miezėlis savo gyvenimo keliu ėjo ir eina tiesiai ir garbin- gai. Turėdamas didelį pareigos, gyvenimo lyg- svaros ir takto pajauti- mą, Miezėlis tarnyboje buvo viršininkų gerai vertinamas ir užtarnau- tai skiriamas ir aukštas teisėjo pareigas. Kaip teisėjas jis pasižymėjo didele teisine erudicija ir teismo posėdžiuose su- darydavo jaukią bei ma- loniā atmosferą. Jis bu- vo nuoseklus savo spren- dimuose. Man teko, -- pažymėjo adv. Našliū- nas, -- Vladą Miezėlį gerai pažinti ir artimai draugauti daugiau negu 40 metų. Jis visada ma- lonus ir ištikimas drau- gystėje, atidus kitų at- žvilgiu, nesiekias prasi- kišti į pirmasias vietas. Visuomet saikingas su plačiu bendru išsilavini- mu. Nemėgstas kalbėti blogai apie kitus. Geriau nutylėdavo apie kitų blo- gas ypatybes ir charak- terio žmogiškus trūkum- us. Jis draugų ir prie- telių mylimas ir gerbia- mas. Vladas Miezėlis priklauso prie gyvenimo kelyje sutiktų žmonių, kuriuos visuomet mal- nu prisiminti. Gaila, kad jis suponia apleidžia Chi- cagą, persikelia į Arizo- ną gyventi. Mes jo prie- teliai ir draugai Chicago- je pasigesime. Linkiu Vladui Miezėliui ir po- niai sveikatos ir daug šviesių ir gražių gyveni- mo dienų.

Raštu abu teisinin- kus sveikino Teisininkų Centro valdyba. Cleve- lando teisininkų vardu Petras Stravinskas, Vyr. Tribunolo narys Salamonas Baltušis ir ki- ti.

Petras Vebra ALT S- gos Chicagos skyriaus pirmininkas atsisvei- kindamas skyriaus var- du įteikė gen. Miezėliui ažuolo fone spalvotą vy- tį. Teisininkų skyriaus valdyba Joną Gudauską apdovanojo Alekso Am- brozės "Chicagos Lietu- vių istorija", o gen. Mie- želį inž. Liudo Mikšio "Iš istorijos ūkanų at- eina Lietuva".

Chicagos lietuvių tei- sininkų valdyba, kurią šiuo metu sudaro pirm. dr. Petras Jokubka, Jad- vyga Gaudusienė, Sta- sė Čerkauskaitė-Wilde ir Algirdas Budreckas, suorganizavę šį gražų pa- gerbimą ir įnešę į Lie- tuvių Fondą \$1000, užsi- tarnauja visų padėką.

V.A. Račkauskas

A. KONCĖ

rikuioty, atseit -- vyriausios valdžios.

Amerikos Lietuvių Tarybos centras gana griežtai vykdo savo galią. Skyriai daro net sa- vo nutarimus.

Pasaulio Lietuvių Bendruome- nės Valdyba savo galios beveik nereiškia, nes ji esanti daugiau tik koordinatore bendruomenės sferoje ir dalyvauja kairiuose politiniuose svarstymuose. Visą vykdomąją galią atlieka kraštų bendruomenės valdybos pagal joms skirtus uždavinius. Bet kai šios galios privalo klaus- tyti tik LB nariai, didelė visuomenės dalis būdama už jos ri- bų, morališkai klausia kurios nors galios iš trijų, arba elgia- si pagal savo sumanymą, ar są- žinę.

Srovinės organizacijos turi vėl savo politinius ir moralinius aspektus ir pagal juos rikuoja savo ir net ne savo narius. Taip valdomės visi patys save. Tikra savivalda.

VLIKas lieka, kol kas, dides- niu autoritetu už anasias valdo- masias jėgas. Sakoma dides- niu, nes jis galėtų būti didžiau- siu, jeigu persitvarkytų minis- terių kabineto pavyzdžiu ir tu- rėtų vyriausybės ar vyriausios valdžios funkcijas. Tai ir bū- tų tas galutinis vyriausios au- toritetas, ko manau, visuome- nės ir trokšta. Žinoma, visos pa- triotinės organizacijos ir as- menys turėtų į besąlyginiai kaip tokį pripažinti ir pasijungti. Ar- tai būtų kaip egziliinė vyriausy- bė, yra pasitarimo reikalas. To- kia vyriausybė būtų galėjusi bū- ti tuojau po karo, jeigu ne sro- viniai nesutarimai dėl įgalioji- mų...

Mintis tokio VLIKo persior- ganizavimo, geriau -- persitvar- kymo į vyriausybės funkcijas ki- lo iš patirtų balsų visuomenėje ir ypač pasiklausius VLIKo pas- kutiniame seime diskusijų po Valdybos pranešimų. Kad esa- mos sąlygos padaryta labai daug, apie tai nėra nė kalbos. Nors pagal VLIKo statutą Val- dybos nariai atsako už pavestus uždavinius, tačiau, išskyrus pirmininką ir generalinį sekre- torių, nesimant kas kokias pa- reigas ėjo ar kokius uždavinius atliko kiti, o ypač iš Tarybos 15 narių, kurie tik prižiūrėjo (!) valdybos veikimą, padarė vieną- kitą nutarimą, bet į posėdžius ateidavo tik dalis. (Tautos Fon- das dirba atskirai). Dėl visa to p. Daugėla seime kėlė mintį, kad į darbą reikią įtraukti daugiau asmenų, kad ir nepriklausančių VLIKui ne tik iš New Yorko, bet ir iš kitur gyvenančių, energin- gų, norinčių ir sugebančių dirb- ti; valdybai ir tarybai pasiskirs- tyti funkcijomis. Iš tikrųjų, ta- me sambūryje yra organizaci- jų deleguotų asmenų, užiman- čių aritmetinę atkūstųkų vie- tas, per metus nepratariančių nė žodžio arba nesiryžtančių paro- dyti iniciatyvos. Kaltė čia yra organizacijų deleguojančių as- menis į VLIKą ir gal būt šio pastarojo, kad darbanneitrau- kiama individualiai.

Nors VLIKas Seime nepaskel- bė konkretaus darbo plano, bet iš jo referato apie ateities uždavi- nius išryškėjo, kad reikią atli- kti 4 dalykai: svarstymai dėl bendravimo su kraštu, intelek- tualų telkimas politiniam dar- bui, Lietuvos rusifikacijos do- kumentacija ir kad visuomenės įsistūbavimas darbkoivio metais ir toliau nenurimtų. Tik galia, nenurudytą, kas ką darys ar at- liks. Atseit darys kolektyvas. Tai dera tik pirmajam uždavi- niui, bet ne antram, trečiam ir ketvirtam.

Iki šiol VLIKo darbas buvo vien politika, suprantama plačia prasme, užsieninė politika. Iš pirmųjų dviejų ir 4-to paskelbtų uždavinių aiškėja, kad jis jau daug drąsiau įeina ir į laisvųjų lietuvių vidaus reikalų sferą. Drąsumo stoka iki šiol ir plana- vimo skelbimo stoka iššaukė VLIKo autoriteto stoką. Visuo- menėje yra nemaža balsų, ma- nančių kad VLIKas turėtų eiti a la vyriausybės funkcijas. Tam tikslui VLIKui tektų persitvar- kyti darbiu ministerių kabineto pavyzdžiu, sakysim į sekreto-

rių, dar geriau -- į administra- torių kabinetą arba tarybą. To- kiu būdu turėtume administra- torių tarybos pirmininką, kuris kaip ir dabar būtų vyriausia galva, ir sakykim, 6 administra- torius: užsieninės politikos, in- formacijų, jaunimo, kultūros, okupuotos Lietuvos ir finansų reikalams. Pavadinimai nusako darbo plotmę. Bet dėl aiškumo tebūnie čia jų uždaviniai detali- zuoti:

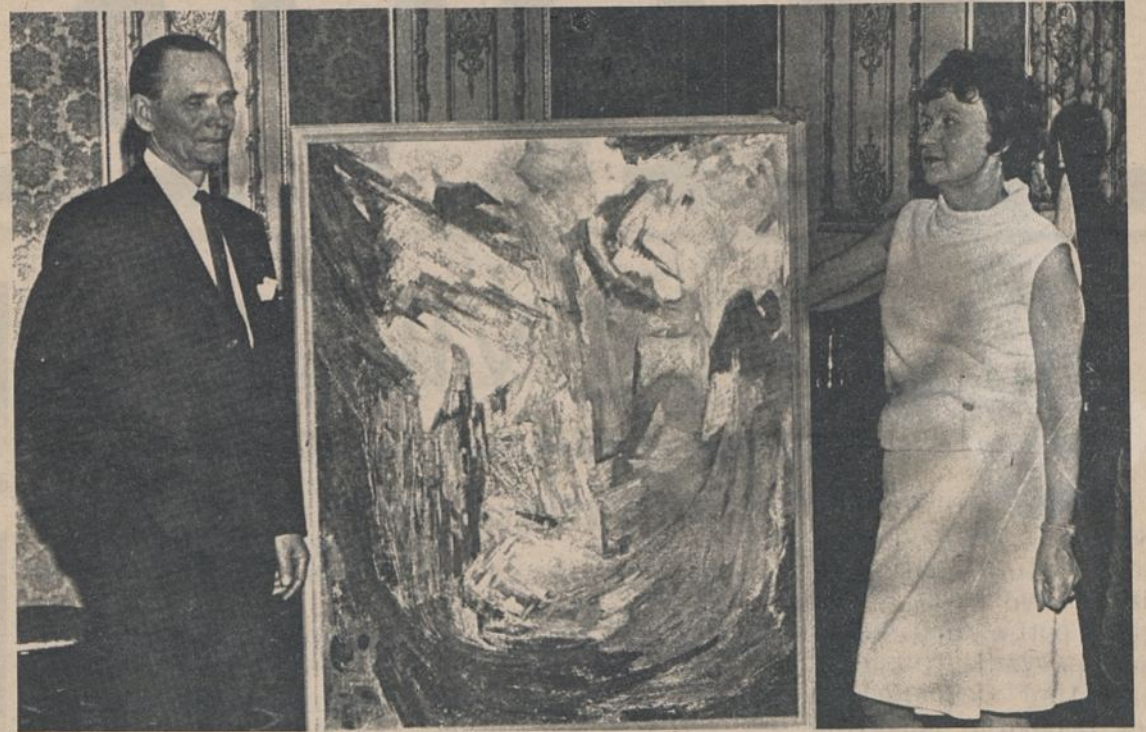
I. UŽSIENINIŲ reikalų admi- nistratoriaus uždaviniai maž- daug tokie pat kaip ir reguliarios užs. reik. ministerijos: repre- zentuoja ir gina šalies reikalus tarptautinėje plotmėje, palaiko su reikiamomis užsienių vyriau- sybėmis ryšius, seka tarptauti- nėje politikoje tiesiogiai ar ne- tiesiogiai liečiančius Lietuvos (baltiečių) reikalus ir atitinka- mai reaguoja; daro sutartis; įtaigoja ar organizuoja įtaigoji- mą svetimų valstybių politikos ir vyriausybės Lietuvos nepri- klausomybės atstatymo reika- lingumą, ieško būdų palaikyti kontaktą su mums draugingų valstybių delegatais Jungtinėse Tautose bei turi ten savo (bal- tiečių) korespondentus ar refe- rentus, rūpinasi Lietuvos teri- torijų reikalais, ir t. t. Visam tam reikalui administratorius turi savo pagalbininkų darbo skyrius. Visuomenės viduje ši administracija remty ir ko- ordinuotų laisvinimo politinę veiklą, grupių ir atskirų asme- nų.

II. INFORMACIJŲ adminis- tracijos darbas būtų taip pat ne paprasta didelės svarbos. Jos žinioje būtų ELTA ir radio pro- gramos į Lietuvą. Joje būtų tel- kiama Lietuva ir baltiečių kraš- tų liečianti politinė literatūra ne tik savo bet ir svetimomis kalbomis: knygos, žurnalai, bro- šūros, nepriklausomos Lietu- vų sutarčių tekstai, Lietuvos okupavimo ir aneksijos doku- mentacija, Vokiečių - Sovietų, Anglų ir Prancūzų derybos su Sov. Sąjunga dėl Baltijos kraš- tų, Jaltos, Teherano ir Potsda- mo derybų ir sutarčių dokumen- tacija, jų tekstai, ir komenta- rai įvairiomis kalbomis; sveti- mų valstybių vyriausybių aktai nepripažįstą Lietuvos okupaci- jos ir aneksijos bei įvairių poli- tinių institucijų ir atsakingų asmenų pareiškimų dokumenta- cija, rezoliucijos; lietuvių išei- vijoje Lietuvos laisvinimo dar- bu, pradedant nuo 1940 m. do- kumentacija: protestai, notos, memorandumai, prašymai, rez- olucijos, vizitai, konferencij- jos su svetimų valstybių parei- gūnais; lietuvių organizacijų ir suvažiavimų rezoliucijos, pavie- nių asmenų pastangos ir laimė- jimai ir t. t. Tai ne vieno asmens darbas ir be jaunų pagalbininkų neįmanomas darbas.

Tokia įstaiga yra būtiniausiai reikalinga ne tik informacijai, bet ir kaip nepakeičiama pagal- ba visiems tiems, kurie nori ką- rašyti Lietuvos bylos reikalui, kad greitai galėtų gauti reikla- mos ir patikimos medžiagos, užuot tų tekstų ieškojus po vi- šą Ameriką. Jon galėtų būti daž- nokai atvedamos jaunimo orga- nizacijos ir supažindinamos su dokumentais ir literatūra ko- dabar padaryti nėra prasmės, nes vyriausia vadavimo būstinė yra tuščia.

Taip, pinigų klausimas su- trukdo daug ką. Bet reikią atsi- minti, kad prie geros organiza- cijos ir gerų norų galima ir esa- momis sąlygomis daug ką pada- ryti.

III. JAUNIMO administracija -- turėtų didelį pedagoginį užda- vinį: ieškoti ir rasti būdus įtraukti jaunimą į Lietuvos va- davimo politinę veiklą; išaiškin- ti Lietuvos sienų klausimus, žmonių etnografinę sudėtį, san- tykius su kaimynais, geopoliti- ką, okupacijos žala, santykį su okupuotu kraštu, supažindin- ti su Lietuvos vadavimo byla, dokumentais, institucijomis, specialia literatūra; įtaigoti kad daugiau studijuotų valstybės ir istorijos mokslus, ypač rytų Europos ir rašytų disertacijas iš tos srities; kad stengtųsi eiti į Valstybės Departamentą -- dip- lomatinių tarnybų (kur ligšiol tik vienas tėra nuėjęs), ir t. t.

Lietuvos Nepriklausomybės Fondo išleisto veikalo "Lithuania 700 Years" pristatyme New Yorko lie- tuviams kovo 23 d. dail. J. Bagdono paveikslą laimėjo M. Karečkienė. Nuotraukoje prie paveikslą dail. Juozas Bagdonas ir Marija Karečkienė.

IV KULTŪROS administrazio- rius (administracijos) uždavi- nys būtų -- palaikyti glaudų ry- šį su L. Bendruomenių kultū- ros ir švietimo vadovais bei kultūrininkais tikslu rikiuoti kultūros veiklą Lietuvos bylos reikalui; bendrai -- įtraukti in- telektualus į pozityvią Lietuvos vadavimo veiklą, ypač dabartinį aktyvų moksle dirbantį liet. per- sonalą per specialius pokalbius, simpoziumus, konkretų užda- vinių pasiskirstymą, kultūros ir politikos derinimą, ir t. t. Nes anot Dr. Nemicko, pareiškusio VLIKo nuomonę, kultūra ir poli- tika yra neatskiriami visuoti- nam mūsų reikalai.

V. OKUPUOTŲ Lietuvos teri- torijų reikalams administrazio- rius ir jo įstaigos darbas irgi yra milžiniškas. Trimis sky- riais čia yra veikti: 1. Lietu- vos, 2. Vilniaus srities ir 3. Prūsijos Lietuvos arba tiesiog Prūsijos. Kas liečia pirmąjį -- VLIKas dirba labai daug. Vil- niaus ir Prūsijos reikalai atidu- otuoti Lietuvos Tyrimo Institu- tui. Iš esmės, atrodo, viskas turėtų būti VLIKo apimtyje ir jo atsakomybėje. Su skyrių va- dovais jis referuotų atliktus darbus Seimui.

1. Uždavinių čia yra nepapas- tai daug ir daug VLIKo atlieka- ma, ką matome beveik iš kas- dien laikraščiuose skelbiamų ELTA pranešimų, bet dėl orien- tacijos mažiau besidomintiems tebūnie čia uždaviniai dar pa- minti: Sekti okupanto politiką oku- puotame krašte, ūkio, gyventojų ir kultūros srityse; sekti ir do- kumentuoti Lietuvos rusifikaci- ją, žmonių išvietinimą, genoci- dą, pastangas ir būdus suliecin- ti Lietuvą su Rusija, Sov. Sąjun- gos propagandą užsienyje lega- lizuoti aneksiją, pastangas su- triušinti lietuvių atsparumą ir veiklą išeivijoje; stebėti ir re- guliuoti laisvųjų lietuvių santy- kį su Lietuvos kraštu ir jo žmo- nėmis bei okupacijos pareigū- nais politiniu požiūriu; sekti okupuotos Lietuvos lietuvių ku- rybos darbus, juos fiksuoti ir teikti, rinkti bibliografiją (ga- na smulkia okupuotos Lietuvos bibliografiją veda Amerikos ir kitų laisvų kraštų universiteti- niai rytų Europos institutai savo žurnaluose, ir anksčiau mūsų bibliografinė tarnyba bei dali- nai Lituanistikos Institutas ir kiti).

2. Panašios problemos domi- nuoja Vilniaus ir Seinų srityse, kur taip pat vyksta intensy- vūs etniniai žmonių pasikeitimai ir pakeitimai.

3. Negali mums nertpėti pro- blemos buvusių mums kalba ir krauju artimiausių giminių Prūsų (buv. Rytprūsijų) terito- rijos, kurią dabar po antro pa- saulinio karo suskaldytą val- do rusai ir lenkai ir kurios ga- lutinas likimas priklausys nuo busimos taikos konferencijos.

VI. FINANSŲ reikalams ad- ministracija. Jos uždavinys yra koordinuoti ir organizuoti fi- nansų teikimą. Pradžia tam bu- vo padaryta labai gera, sudarius Jungtinį Finansų Komitetą iš Tautos Fondo ir LB.

Bendrai -- įvedus tokią kabi- neto forma aiškia darbų ir už- davinių paskirstymo sistema galėtų atnešti didelės naudos; būtų atsinaujinta veikloje, ar- ba dar geriau, būtų atsipeikėta, nes panašiai turėjo būti susi- tvarkyta tuojau po karo, pana-

šu į egziliinę vyriausybę, kaip tai buvo bandyta.

Žodis administracija "skam- ba" daugeliui neįprastai, bet jis yra artimiausias pakaitalas "vy- riausybei". Jis svarbu ne tiek mums patiems, kiek svetimie- siems patiekti aluziją į nepri- klausomos Lietuvos tęstinumo valdomąjį organą egzilijoje.

Čia peršasi mintis, bene reik- tų ir patį VLIKo pavadinimą atitinkamai pakeisti, prie nau- jų aplinkybių pritaikinti "Ko- mitetas" -- per mažai nusa- kanti sąvoka, turinti lyg para- pinjės apimtį. Žodis "iš- laisvinti" tinka ir tiko Lietu- voje, reiškiąs veiksmą jėga, ko- voti ginklu, sabotažu, pasiprie- šinimu. Iš čia to daryti nega- lime. Dabar, kai jau išryškėjo, kad Lietuvos valstybė -- res- publika tarptautinės teisės po- žiūriu formaliai tebeegzistuo- ja, tik jos funkcijos sutrukdytos okupantu, svarbiausias mūsų vadovaujamų organų uždavinys yra dėti laisvėsieksio pastangas kad Lietuvos aneksija - okupa- cija nebūtų pripažinta laisvojo Pasaulio vyriausybių, kad šių pagalba būtų priverstas oku- pantas Sov. Sąjunga atsitraukti iš Lietuvos teritorijos ir tuo, kartu su visokeriopomis lietu- vių jėgų pastangomis būtų at- statyta faktiška Lietuvos nepri- klausomybė. Todėl, taikant į anksčiau sakytą vyriausybės aluziją, tikyt esamą pavadin- mą praplėsti ir padaryti VLIK Administracija Egzilėje, arba jeigu geriau nebūtų rasta duo- ti kad ir tokį pavadinimą: Vy- riausia Lietuvių Administracija Egzilėje Lietuvos respublikai iš- laisvinti iš Sov. Sąjungos oku- pacijos ir atstatyti jos nepri- klausomybę.

Toks pavadinimas, atrodo, be- galėtų užklinti Valstybės De- partamentui ir jokių būdu ne- subordinuotų mūsų Diplomat- nės Tarnybos.

Senu ar nauju pavadinimu, šis vadavimo organas būtų sudaro- mas tais pačiais koaliciniais pagrindais kaip ir lig šiol. Tik vargiai ar reikalinga dabartinio pobūdžio VLIKo Taryba. Ji be- veik nieko nedaro. Geriau jos asmenys būtų deleguojami į ad- ministracijas konkrečiam dar- bui, arba įjungti į Seimą ir tuo jį padidinti. Administratorių ka- binetas (taryba) vienas gali spresti visus reikalus. Jo sudė- tį, biudžeto sąmatą ir kitus bū- tiniausiai visumos reikalingus dalykus galėtų tvirtinti sesijos metu Seimas, kuris svarbiam reikalui galėtų būti sušauktas ir ekstra, arba Seimo prezidium- mas, kuris turėtų eiti funkcijas iki sekančio, arba metinio, Sei- mo susirinkimo. Atsiradus svar- biems reikalams, Administraci- ja ir Seimo prezidiumas galėtų kontaktuoti viena kitą. Tuo bū- du Lietuvos vadavimo darbas būtų išplėstas į plačią visuo- menę, nes prezidiumo nariai ga- lėtų būti kasmet kitoje vietovė- je. Tas atneštų, reikią manyti praktiškos paramos, sugestijų ir veiklesniųjų politikų ir kul- tūrininkų talkos.

Ligi šiol VLIKas per daug buvo įstraukęs į savo kiautą, apsi- ribojęs paveldėjimais, stengėsi beveik vienas viską padaryti.

VLIKo Seimas yra mažas, bet ir tas apsitvėręs aukšta tvo- ra. Yra daug plačioje visuome- nėje asmenų, kurie mielai norė- tų jo sesijose dalyvauti stebėto- jais ir išgirsti to vyriausio lais-

vinimo organo pranešimų apie atliktus darbus, pasiektus re- zultatus, dalyvauti diskusijose, pareikšti plačioje visuomenėje esamų nuomonių, o gal ir pagal- bos. Kodėl gi nekviesti į Seimo sesijas politikuojančiųjų, intelek- tualų, šiaip kultūrininkų, žurna- listų, bent organizacijų valdybų, ypač jaunimo, ir kitų. Jie nesu- griaus Seimo, nes balsavimo tei- sę turės tik pagal statutą dabar- tinių būdu legitimuotų Seimo na- riai. Bet nuomones, kritiką iš visuomenės geriau juk yra iš- girsti pačiame Seime negu spau- doje. Šiame svarbiausiam Lie- tuvos reikale reikią leisti sau į- metus kartą skirti daugiau laiko ir laikyti tai kaip didelę iškilnę.

Visiškai pagrįstai p. Daugėla kėlė paskutinią sesijoję mintį, kad Seimo sesijos kartais būtų daromos kitose, didesnėse lietu- vių kolonijose. Chicago, Los An- geles, Toronto, labai pajėgios kolonijos.

Kitas dar dalykas: Kodėl yra nustumti į šalį buvę visais Lie- tuvos nepriklausomybės laikais seimų nariai, vyriausybių na- riai: ministrai, viceministrai ir galop, sukiliminės vyriau- sybės nariai? Jų moralinės pa- reigos tęstinumo niekas neatė- mē. O gal patys nusistūmē. Jie galėtų atlikti laisvinimo dar- bė didelį prestižą įnašą užsie- nio politikų atžvilgiu, sudaryda- mi, sakykime, savo kolektyvą ar tarybą ir pareiškimuose ar vizituose vartodami savo turė- tus titulus. Tokie asmenys po- litikoje dažnai yra labai verti- nami. Pavyzdžiui, po diploma- tijos šefo tik tas kolektyvas su VLIKu galėjo reikalausti, kad bū- tų leista lietuvių atstovams da- lyvauti Žmoniškumo Teisių Tarptautinėje Konferencijoje Te- herane 1967 m., bet ne privati organizacija BATUN. Aišku, ne- būtų išklausa, bet kokia didelė būtų buvusi propaganda Jungti- nės Tautos! Jiems, buv. vy- riausybių nariams irgi pritin- ka pareikšti atitinkamoms ins- tancijoms, kad Klaipėdos kraš- to atidavimo sutartis buvo prie- vartos aktas ir todėl sutartis lai- kytiina negaliojančia. Taip pat pritinka tam kolektyvui sudaryti pareiškimą, kad okupanto kari- nės jėgos prievarta buvo suda- rytas neva liaudies seimas ir priverstas "balsuoti" už prisi- dėjimą prie Sov. Rusijos, ir t. t.

Vargiai kas tiki, kad dabarti- nė politinė konstelacija paliks amžinai nepakeista. Dėlto visos Europos valstybės ir tautos ruo- šiasi ateities sprendimams: kruopščiai tyrinėjami praeities įvykiai, rašomos studijos, aiš- kinamos klaidos, daromi projek- tai, rikiuojama politika. Neat- silieka ir Amerika. Tegu neatsi- lieka ir lietuviai, kol tebėra se- noji "gvardija", kol naujieji in- telektualai nesutižo, kol jauni- mas padeda.

GRAŽI IR VERTINGA DOVANA

Vyriški šveicariški HY MO- SER 18 karatų aukso, 25 akme- nų, automatiski, kalendorius, incabloc laikrodžiai, naujausios gamybos ir mados, parduodami labai žemomis kainomis su ga- rantija. Dėl katalogų ir kitų informacijų rašyti:

S. V. STARAS -- IMPORTER, 23 Mendon St., Worcester, Mass. 01604

DIRVA

THE LITHUANIAN
NEWSPAPER

6907 SUPERIOR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103

Telephone: (216) 431-6344

Second-Class Postage paid at Cleveland, Ohio.

Published Two Times a Week
every Wednesday and Fridayby American Lithuanian Press Radio Ass'n.
VILTIS, Inc. (Non-profit).

Subscription per year \$13.00. Single copy 15 cents.

Editor Vytautas Gedgaudas.

Business Manager Kazys S. Karpius.

Dirva išeina trečiadieniais ir penktadieniais.
Prenumerata metams \$13.00, pusei metų \$7.00.

Redaktorius Vytautas Gedgaudas.

Reikalų vedėjas Kazys S. Karpius.

Straipsniai, išskyrus vedamuosius, reiškia jų autorių
nuomonę.AMBICIJA DAR
NE VISKAS

Kas moka stebėti ir prisiminti, tam nebus jokia staigmena vieno JAV LB Tarybos nario prasitarimas, jog su šios JAV LB valdybos išrinkimu prasidėjo tvarka, kada protokolų skaitymas ir ginčai dėl jų, statuto svarstymas ir vėl ginčai dėl jo, reglamentinių projektai ir vėl ginčų ginčai dėl jų sugaišina daugiausia laiko šaukiamuose suvažiavimuose. Svarbieji reikalai nustumiami į šalį arba prabėgomis išklausomi atitinkamų pareigūnų pranešimai, bet nebelieka laiko jiems rimtai, kaip reikiant apsvaistinti, nors jie ir numatyti darbotvarkėje. Bendruomeninei veiklai jie būtų daug svarbesni, negu toje ar kitoje vietoje kablelis protokolo tekste.

Paskutinis JAV LB Tarybos suvažiavimas, įvykęs š.m. balandžio 19-20 d. Chicagoje, šiuo atžvilgiu nesudarė išimties. Čia visai teisingai pastebėjo PLB pirmininkas St. Barzdukas, jeigu tikėti Draugo korespondento žodžiais, "apgailėstaudamas, kad LB dar yra toli nuo tikrojo lietuviško solidarumo".

Ir tikrai, solidarioje bendruomenėje būtų ne tik neleistinas, bet ir neįsivaizduojamas toks tampymasis, kaip prieš pusantūrą metų Kultūros Kongreso prezidiumą sudarant. Tokioje pat bendruomenėje nereikėtų net penkiems apygardų pirmininkams, ne šiaip jau atsitiktiniams solidarumo mokesčio mokėtojams, eiti išpaudę su viešu pareiškimu, nukreiptu prieš JAV LB pirmininką. Bendruomenės valdybai, besistengiančiai apjungti plačias mases pozityviam darbui, nederėjo išeiti su kiršinančiu ir visuomenę skaldančiu atsisaukimu, kaip tai buvo padaryta Vasario 16-sios proga.

Todėl po visos eilės panašių išpuolių demokratiškai besitvarkančioje bendruomenėje, o ji tokia skelbiama ir didžiulais esanti, visai suprantamas buvo kai kurių Tarybos narių susirūpinimas, kad dabartinė JAV LB valdyba pasukusi į priekį, prasilenkiančiu su jai duotais įgaliojimais. Septyni jų, gyvenę Chicagoje, naudodamiesi jiems įstatų suteikta teise įteikė kolektyvinį mo-

tyvuotą pareiškimą, reikšdami JAV LB valdybai nepasitikėjimą. Pareiškimą gavęs, prezidiumas sušaukė Tarybos suvažiavimą, kurio darbotvarkėje pasitikėjimo klausimas nebuvo įrašytas. Darbotvarkėn jis tebuvo įtrauktas tik paties suvažiavimo metu, vienam Tarybos nariui pareikalavus ir kitiems priitarus. Demokratinėje santvarkoje pasitikėjimo patikrinimu daugiau turėtų džiaugtis tie, kuriems jis gali būti pakartojamas, negu tie, kurie "be pagrindo jo reikalauja". Taip ir pasiliko neaišku, kodėl pats Tarybos prezidiumas turėjo prisidėti, kad suvažiavime būtų be reikalo gaistama.

O kas norėjo įsitikinti, kiek kai kurių bendruomenininkų demokratiškai galvojama, tas turėjo tik pastebėti suvažiavimui pirmininkavusio kun. V. Dabušio pastangas neduoti balso tiems, kurie dėl tvarkos norėjo priminti, jog balsuojant pasitikėjimo klausimą neturėtų balsuoti tie, kuriems tasai pasitikėjimas ar nepasitikėjimas keliamas. Tokios pastabos negalėjo padaryti nė kiti to paties suvažiavimo prezidiumo nariai. Ar toks pirmininkaujančio elgesys patarhaus bendruomenės konsolidacijai, tai jau kitas klausimas.

Balsavimas įvyko. 24 balsai pasisakė už pasitikėjimą, 3 prieš, 16 balsavimo susilaikė protestuodami prieš balsavimą tų JAV LB valdybos narių, kurie balsavimo metu buvo salėje ir balsavo. Tokių buvo 8. Oficialiai paskelbta, kad pasitikėjimas pareikštas balsų dauguma. Kas moka skaičiuoti bent iki 24, tam atrodo kitaip.

Naujienu korespondentas cituoja būdingą vieno Tarybos nario pastabą: "Laimėjo CV, bet pralaimėjo Bendruomenė".

Draugas eina jau daug toliau ir pikčiau. Savo balandžio 22 d. vedamajame ryšium su JAV LB tarybos suvažiavimu pastebi:

"Ambicijos atakos priartintas žmogus tampa visuomeniniu lavonu. Ir jeigu jį anksčiau plačiai visuomenė vertino ir gyvė už jo pasišventimą, tai dabar telieka apie jį tūpėti maža pataikūnų svita. Jis tampa skau-

BENDRUOMENĖ IR KNYGA

JAV Lietuvių Bendruomenės Tarybos pirmininkui Juozui Kapočiui apsilankius Dirvoje, ta proga pasinaudodami pastatėme keletą klausimų apie Chicagoje vykusią LB Tarybos sesiją ir Lietuvių Enciklopedijos leidyklą, kuriai jis vadovauja nuo įsikūrimo jau šešiolika metų.

-- Grįžtate iš JAV LB Tarybos sesijos, būtų malonu išgirsti, kiek atstovų sesijoje dalyvavo?

-- Iš 53 turėjusių teisę dalyvauti atvyko ir dalyvavo 47 atstovai. Šitoksai skaičius parodo Lietuvių Bendruomenės gyvastumą.

-- Kaip sesija praėjo ir ar buvo darbinga?

-- Į šį klausimą šiuo metu neesu pasirengęs atsakyti. Greitu laiku gausite sesijos nutarimus ir rezoliucijas, iš jų išaiškės arba jose atsispindės sesijos darbinumas.

-- Spauldoje buvo pranešta, kad yra iškeltas Centro Valdybai nepasitikėjimo klausimas, norėtume žinoti, ar jisai buvo svarstomas?

-- Centro Valdybos pasitikėjimo klausimas sesijoje buvo diskutuojamas, o po diskusijų praveisti balsavimai, kurių rezultatai tokie: 24 už, 3 prieš, 16 susilaikė.

-- Ta pačia proga norėtume Jums pastatyti kelis klausimus ir apie Lietuvių Enciklopedijos leidyklą. Kokie yra leidyklos ateities planai ir koksai jos ekonominis stovis?

-- To klausimo eilę noriu sukeisti: pirmiau šį tą pasakyti apie ekonominę padėtį, o po to apie leidyklos ateities planus.

Taigi. Leidyklą suorganizavau ne tam, kad sukračiau sau kokį kapitalą, o vien tik lietuviškai knygai padėti išvysti dienos šviesą ir ją pasiekti skaitytojui. Per 16 metų mes neslėpėme savo finansinės padėties, neslėpsime ir toliau.

Leidykla per 16 metų išsilaikė ne kokių fondų dėka, o rėmėsi vienietai lietuviškos knygos skaitytojų įnašais -- prenumeratos mokesčiu. Bet negalėčiau pa-

džios gangrenos paliesu bendruomenės nariu, jeigu jis nesirytą atgyti nauju lietuviško nuoširdumo atplūdžiu, nauja bendruomeniškos minties cirkuliacija, nauju dėmesiu bendram reikalui, nauju bendradarbiavimo ryžtu".

Mums atrodo, kad tokioje maišatyje, kaip ji reikišė paskutiniame LB Tarybos suvažiavime, niekas nelaimėjo, išskyrus gal tai, kad įsitikinome, jog visuomeninė darbe ambicijos nepakanka, nors ir išigijus laikiną pasitikėjimą. Daug svarbiau taktas ir išmintis, o šiomis ypatingomis dabartinis JAV LB pirmininkas ir valdyba, jeigu jį jmsolidarizuoja, nedaug kam imponuoja, ypatingai tiems, kuriems darnumas visuomeniniame darbe reiškia daugiau negu nereikalingi ginčai ir užkulisiniai išdarinėjimai. (d)

sakyti, kad viskas gerai klostėsi, turėjome ir beturime bėdų. Pasitikėjome lietuvių sąžiningumu ir daugumoje knygų siuntėme kreditan. Dailis prenumeratorių mus

Juozas Kapočius, JAV LB Tarybos pirmininkas ir Lietuvių Enciklopedijos leidyklos vadovas.

labai apvylė ir dėl to leidykla yra atsidūrusi labai kritiškoje padėtyje. Skaitytojas -- prenumeratorius knygą kreditan mieliai ima, bet kai reikia už kreditangautą knygą užmokėti, tai taip ir pritrūksta noro, išnyksta pareigos jausmas.

Šiuo metu JAV ir Kanadoje turime arti 500 prenumeratorių, kurie i keliolika ar net dvidešimt-trisdešimt raginimų ir prašymų neatsiliepią. Tyli tarsi visi būtų išmirę ir į kapus nusinešę arti 30 tūkstančių dolerių. Tai, va, tokios sumos niekaip nebegalime išprašyti vien tik iš JAV ir Kanadoje gyvenančių prenumeratorių. Tokia didelė neatgautama pinigų suma ir stabdo leidyklos veiklą bei josios planus. O kad leidykla galėtų bent kiek normaliau veikti, reikia tas sumas atgauti, nes gi jos idėtos į knygą, kurias skaitytojai turi savo namuose.

Jeigu tuos 30 tūkstančių leidykla turėtų savo kasoje, tai daug naujų knygų būtų galima išleisti. Leidykla turi naujų veikalų rankraščių, jeigu juos išleisti knygą, būtų nemažas, ir reikšmingas indėlis lietuvių kultūrai. Todėl pasinaudodamas šia išimtiną proga noriu apeliuoti į visus tuos, kurie leidyklai skolingi už kreditangautas knygas, prašydamas tuojau atsiliiepti ir atsistoti skolą. Tikiu, kad šisai mano viešas kreipimasis bus išgirstas ir kad nereikės vėl daugel kartų į Jus kreiptis laiškais, nes laiškus siuntinėjimas brangiai kaštuoja ir apsunkina leidyklos veiklą.

O leidykla šiuo metu rengia arba turi darbo

plane:

1) Lietuvių Enciklopedijos papildymų tomą, 2) Lituanistinės Enciklopedijos anglų kalba I-jį tomą, 3) Dr. K. Jurgėlos "Lietuvos Sukilimas 1862-1864 metais", 4) Bronio Railos "Dialogas su Lietuviais", 5) Dr. A. Šešplaukio "Nemarioji Žemė".

klopedijos anglų kalba I-mojo tomo jau esame surinkę apie 3/4 ir tikimės prieš rudenį galėsią jį atiduoti skaitytojui.

-- Kiek skaitytojų jau turite ir ar pakanka turimo skaičiaus enciklopedijai leisti?

-- Ir šitos enciklopedijos finansinis pagrindas yra vien tik prenumeratorių mokesčiai. Šiuo metu reikalingo prenumeratorių skaičiaus dar neturime, bet tikimės, kad išleisus pirmąjį tomą, prenumeratorių skaičius vis didės ir ilgainiui susidarys reikalingas skaičius -- taisyti prenumeratorių įnašais sudarytas leidimui pagrindas. Kaip buvo su LE, taip bus ir su angliškąja versija: išleis tomo pajamos įgalina leisti sekantį tomą.

Anksčiau minėti vienkartiniai leidiniai yra rengiami tik atliekamam laikui nuo pagrindinių leidinių LE ir Lit. Encikl. anglų kalba.

Dėkoju Dirvai, kad rado reikalo pasiteirauti apie Lietuvių Enciklopedijos leidyklos vargus ir darbus.

VERTINGA KNYGA
JAUNIMUI

TEVIŠKĖLĖ AŠ REGIU. Prano Imsrio parašyti eilėraščiai jauniems skaitytojams. Iliustravo Aida Vektarytė. 40 puslapių. Spaudė Vilties spaustuvė Clevelande. Kaina \$1.00.

Knyga labai vertinga dovana jauniems skaitytojams.

Gaunama Dirvoje, prištuntus \$1.00.

SIBIRO TREMTINĖS
UŽRAŠAI...

Stefanija Rūkienė, VERGIJOS KRYŽKELIUOSE. Viršelio aplankas Algio Muliolio. Iliustracijos tekste Vidos Stankuvienės. Knyga 444 puslapių, kaina 5 dol.

Stefanija Rūkienė šiuos savo užrašus skiria Sibire žuvusiems ir mirusiems lietuviams. Tai antkapis jų nežinomiems ar jau baigiantiems nykti kapams...

"Tai tikrai brangus antkapis, pastatytas tautos kankiniams vienos kankinės, kuriai likimas leido išlikti gyvai, kad liudyti visam laisvajam pasauliui apie baisiąją XX amžiaus vergijos imperiją ir pavergtųjų dalį. Ta knyga buvo jau seniai laukiama. Nors autorė savo pergyvenimus yra dalimis aprašiusi viename ir kitame Amerikos lietuvių laikraštyje, tačiau jokios paskiros dalys negali atstoti visos knygoje atvaizduotos pilnumo" — rašo Naujienos.

DIRVA

6907 Superior Ave.
Cleveland, Ohio 44103

Siunčiu dol. pinigais/čekiu, už kuriuos prašau atsiųsti:

..... egz. Stefanijos Rūkienės "Vergijos kryžkeliuose" (paprastais viršeliais su aplanku), kaina 5 dol.

Mano adresas: (pavardė ir vardas)

..... (namo numeris ir gatvė)

..... (miestas ir valstybė, zip Nr.)

Kun. B. Sugintas — didysis lietuviškojo švietimo ramstis tremtyje

Šie metai tremtyje lietuvių yra skiriami švietimui ir šeimai. Taigi, šiame mums svarbu įvertinti tuos lietuvius, kurie yra nusipelnę mūsų mokslui ir švietimui. Vienas iš tokių didžiai nusipelnusių lietuvių yra kun. Benediktas Sugintas, kuris š. m. gegužės 4 d. švenčia 50 m. kunigystės sukaktį. Šia proga tebūnie man leista pažvelgti į jo gyvenimą ir darbus.

Jubilatas gimė 1895 m. sausio 3 d. Vytogalos kaime, Skaudvilės valsčiuje, Tauragės apskrityje. Taigi, jis yra atkaklių lietuvių — žemaičių sūnus, S. Daukanto ir M. Valančiaus dvasinis palikuonis. Kaip Daukantas pėsčias ėjo iš Žemaitijos į Vilnių mokslo ieškoti, taip kun. B. Sugintas pėsčias Amerikoje lanko lietuvius, beiškodamas pinigų lietuviškajam švietimui.

Baigęs Girdiškės pradžios mokyklą, Jurbarko gimnazijos 5 klases, sukaktuvininkas 1913 m. įstojo į Žemaičių kunigų seminariją. Kunigu jis buvo įšventintas 1919 m. gegužės 4 dieną. Bevikaraudamas įvairiose vietovėse, jis uoliai dirbo vietos gyventojų atlietuvimo darbą: platino lietuvišką spaudą, steigė lietuviškas organizacijas, joms vadovavo, rodė kryptį. 1924-1926 m. kun. B. Sugintas buvo Kauno suaugusiųjų gimnazijos kapelionas. Baigęs teologijos-filosofijos fakultetą ir gavęs licenciatą laipsnį, vėliau kapelionavo Tauragės gimn. ir mokytojų seminarijoje, Šėtos progimn., Gruzduių gyvulininkystės ir pienininkystės

STP. VYKINTAS

mokykloje. 1930 m. jis buvo Ukmergėje vikaru, o vėliau Paupyje klebonu. 1931 m. jis išvyko į Braziliją. Čia jis

Sukaktuvininkas kun. Benediktas Sugintas

įsigijo didelį patyrimą, kaip reikia veikti išeivijoje, norint išlaikyti ir nuolat stiprinti lietuvių. Iki 1937 m. eidamas Sao Paulo liet. kat. parapijos kapeliono pareigas, jis suorganizavo didžiulę, apie 1000 narių, bendruomenę, Villa Zelina priemiestyje pastatydino bažnyčią, dėstė tikybą lietuviš-

kai, rūpinosi lietuvių švietimu ir spauda. 1935 m. jis įsteigė ir redagavo savaitinuką "Garsą", kuris vėliau išeidavo "Šviesos" vardu ir išsilaikė iki svetimšalių laikraščių uždarymo Brazilijoje 1941 m.

Atlikęs svarbią misiją, išsaugojęs Brazilijos lietuvių nuo nutautimo, 1937 m. sukaktuvininkas grįžo į Lietuvą. Čia jis, bedirbdamas šančių parapijoje, 1938-1940 m. Vytauto Didžiojo u-te, humanitarinių mokslų fakultete studijavo filologi-

ją. Vėliau persikėlė kalbotyros studijų gilinti į Vilniaus u-tą. Vilniuje jis kapelionavo amatų mokykloje. 1943 m. Kaune jis buvo III mergaičių gimnazijos vokiečių kalbos mokytojas ir kapelionas.

1944 m., kaip ir daugelis lietuvių, jis pasitraukė iš Lietuvos, priešindamasis bolševikinei okupacijai. Kurį laiką jis, kaip tremtinys, gyveno Vokietijoje ir dirbo pastoracinį darbą. 1949 m. išvyko į JAV. Apsigyvenęs Chicagoje ir norėdamas dirbti lietuvišką darbą, pasiaukojęs labdarystei. Jis rūpinosi tremtinių perkėlimu iš Vokietijos į JAV, jis padėjo jiems įsikurti Amerikoje, jis sielėjosi ligoniais. Ypatingai Jubilatas yra nusipelnęs kaip lietuviškojo švietimo rėmėjas. Su žemaitišku atkaklumu jis konkrečiai ėmė organizuoti lietuviškoms mokykloms piniginę paramą. Jau keliolika metų kun. B. Sugintas pėstute eina iš buto į butą Chicagoje ir renka aukas mokykloms išlaikyti. Per tą laiką jis yra suorganizavęs apie 70 būrelių, kurie yra turėję per 2,000 narių, kurie yra įsipareigoję terminuotai aukoti tam tikrą sumą lietuviškajam švietimui. Nenuilstamo darbo dėka kun. B. Sugintas yra surinkęs aukų: L. Vasario 16 gimnazijai — 135,620 dol., Saleziečių mokyklai — 38,973 dol., Punsko lietgimnazijai — 2,450 dol., Vargo mokykloms Vokietijoje — 1,560 dol. ir prel. V. Mincevičiaus veiklai paremti — 1,245 dol. Iš viso: 179,848 dol. Dabar jau ši suma nebetiksli ir, reikia manyti, kad ji peršoko 182,000 dol. Tai milžiniškas kun. B. Suginto darbas, kuris bus įrašytas į Lietuvos švietimo istoriją.

Baigdamas šį kuklų

straipsnį, linkiu Jubilatui geros sveikatos, ištvermės ir ilgiausių metų, kad ir toliau galėtų dirbti lietuviškojo švietimo paramos darbą. Malonėkite priimti mano nuoširdžią pagarbą. Tikiu, kad lietuviai, kuriuos Jūs remiate, Jūsų darbų neužmirš ir su dėkingumu juos minės.

HELP WANTED MALE

Electrician

Wanted Electrician and Repairman. Steady employment. Fringe benefits. Good working conditions.

Apply in person

Sharon Steel Corp.

7951 Maple Ave. Dearborn, Mich. (34-40)

WANTED AT ONCE

CRAFTSMEN

TOOL & DIE MAKERS SCREW MACHINE-SET UP

IMMEDIATE OPENINGS FOR EXPERIENCED TOOL & DIE MAKERS AND SCREW MACHINE OPERATORS AND SETUP MEN

EXCELLENT WAGES WITH OPPORTUNITY FOR ADVANCEMENT

Company Benefit Program Includes:

- ★ Life Insurance
- ★ Hospitalization
- ★ Major Medical
- ★ Company Paid Pension Plan
- ★ Paid Holidays And Vacation

APPLY CALL OR WRITE TO EMPLOYEE RELATIONS MANAGER

EXIDE POWER SYSTEMS DIVISION ESB INCORPORATED

P. O. Box 1797, Sumter, South Carolina (803) 469-8511

(33-36)

WANTED AT ONCE

1ST CLASS SKILLED

MILL OPERATORS BORING MILL OPERATORS RADIAL DRILL OPERATORS LATHE OPERATORS

1st & 2nd Shifts

Steady work. Long program. Full fringe benefits. Overtime at top rates.

SIMPLEX CORP.

7621 INTERVALE DETROIT, MICHIGAN 48238

(30-36)

Viešėdami Chicagoje aplankykite MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVĘ — PARAMA

2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332

Savininkai: J. JANUŠAITIS ir J. MAZEIKA

Čia rasite didžiausią pasirinkimą vietinių ir importuotų likerų ir kitokių gėrimų, gi delikatesų skyrius stebina savo įvairumu.

Kainos žemos — Pasirinkimas didelis.

APSILANKĘ — ĮSITIKINSITE.

PETKUS
LAIDOJIMO ĮSTAIGA

MARQUETTE PARK CHICAGO
2533 W. 71 St. Tel. GR 6-2345-6
CICERO ILLINOIS
1410 S. 50 Ave., Tel. TO 3-2108-9
TRYŠ MODERNIOS KOPLYČIOS

J. GLIAUDA

ŽAIZDRE

PIRMĄJĄ PREMIJĄ LAIMĖJUSI DIRVOS KONKURSE NOVELĖ

(6).

-- Kulka pervėrė mano griėsną kūną.
-- Kulka?
-- Nenusigąsk, ne taip tragiška. Sutvarkėm, dezinfekavom. Įstrigus sėdi biauzybė raumeny ir ima kraujuoti.
-- Dievulėliau, -- suriko Kasputis, -- ko gi gaisri?
-- Gydytojau, atsiliepė leitenantas, -- aš būčiau ir be kvietimo. Tiek čia neatidėtinų reikalų. Betgi naujai ligoninei juk reikia pacientų?
-- Leitenante, laukiu, -- pasakė Kasputis. Baigęs kalbėti, išbėgo į koridorių. Sugautai slaugėi įsakė:
-- Paruošti tuč tuojau atskirą palatą operaciniam ligoniui.
-- Tik vienas kambarys dar tuščias. Tas kuris prieš užkrečiamą gimdyvę. Kur ant durų -- "neįeiti".
-- Tik greičiau, tik greičiau -- tuoj atveš sužeistąjį, -- suriko Kasputis.

Leitenantas Girdas atvyko dviejų milicininkų lydimas. Vienas iš palydovų sustojo prie ligoninės durų. Kitas su šoferiu talkino Girdui pasiekti kambarį ir lovą.

-- Žaizda lyg uodo snapu durta, -- skausmingai šiepėsi leitenantas, o biaučiai kraujuoja. Tvarsčiai ir marlė buvo permirkę krauju.
-- Leiskite man asistuoti, -- paprašė atsiradusi Viktorė.
-- Būtinai, -- pasakė Kasputis. -- Pavedžiau Ilmai infekcinę ligonę.
-- Tai man pasakė Ilma, -- tarė Viktorė. -- Ją jau operavote.
-- Studijinė operacija, -- aiškino Kasputis -- bet infekcinis atvejis. Nebuvai -- ir gerai. Nebūtum galėjusi lankytis ten ir dalyvauti čia.
Viktulės veide buvo tikras triumfas, gavus globoti Girdą.
Kasputis juto, kaip naivu, kvaila kalbėti apie gimdyvės infekciją. Tačiau jis taip gąsdino infekciją, lyg nežinodamas eilinių dezinfekcinių nuostatų. Bet Viktorė nė neklausė jo grasymo. Girdo atvejis užtemdė jai viską: globoti sužeistą leitenantą atrodė, buvo jos siekiu zenitas.
-- Aš žinau, -- ji šnabždėjo Kaspučiui: -- leitenantą peršovė banditai. Petrienė, slaugė, atbėgo pas mane ir pasakė. Aš bėgte bėgau į ligoninę.
-- Kokia nelaimė, -- ji čirškėjo, -- kulka kojoje. Ar jis galės visiškai pagyti, kad galėtų vėl šokti. Jis toks šokėjas!
-- Ar garantuojate saugumą draugui leitenantui? -- paklausė milicininkas.
-- Aš, mielas drauge, nesu saugumo žinovas, -- atkirto Kasputis. Ši ligoninė, -- kaip ir visos kitos.
-- Čia aš nesirūpinu banditais, -- šyptelėjo Girdas. -- Ar mes ne vyrai. Pagaliau kabūra prie lovos.
-- Jūs kalbate taip šaltai apie banditus, -- įsi-

kišo Viktorė. -- Jie kaip šmėklos. Jų nereikia mirti.

-- Vikte, -- šyptelėjo Girdas. -- Jau ima pasakoti, kad banditas gali pasislėpti tavo nuosavoj pypkė. Panašiai buvo šiąnakt prie tilto. Mačiau siluetus. Dingo, kaip ore ištirpę.

Slogus nerimas siūbtelėjo gydytojo sąmonėje. Norėdamas jį nuvaidyti, jis nuėjo savo kambarin, išgėrė gurkšnį romo, apsirengė operacijai. Sugrįžęs rado sužeistąjį paruoštą mažajai operacijai.

Operacija buvo lengvutė ir dėkinga pasigirti sėkme. Gydytojas ištraukė kulką, lyg dantistas dantį, sutvarstė žaizdą, įvedė valymosi marlę.

-- Bent savaitę truks nemalonumas, -- jis užtikrino leitenantą. -- Tokia mažytė švino bitutė. O jeigu įgeltų į pilvą ar krūtinę pataikytų?

-- Draugas leitenante, -- atraportavo milicininkas, -- prie durų pastatyta sargyba.

-- Matai, -- su komišku nusiskundimu Girdas pasakė Viktorėi, -- kada aš ligoninėje -- prie durų sargybos, kada klube -- sargybų nėra.

Kambary susidarė bičiuliška santarvė.

Viktulė žydėte žydėjo tarp vyrų.

Ji prisipildė turiningo naujo gyvenimo pajutimų.

Leitenantas Girdas buvo smulkių veido bruožų, brunetas. Jis buvo simpatiškas, patrauklus, nešykštus komplimentams. Ėjo gandai apie jo revoliucinę praeitį, ir tai Viktorė žavėjo.

Ji klausėsi jo balso, jo tamsių akių žaismą sekė. Ji juto mišrų pasitenkinimą: globotojo medesers atidumu, stebėjo suidomintos moters išvalgumą.

(Bus daugiau)

KŪRYBA IR MOKSLAS

PAVASARIO KONCERTAS

Retą muzikinio gyvenimo įvykį turėsime š. m. gegužės m. 4 d. Chicagoje Orchestra Hall koncertinėje salėje, kurioje po ilgesnės pertrau-

ANTANAS NAKAS

tina K. daugiausiai koncertavo svetimtaučių tarpe, įvairių miestų koncertinėse salėse. Labai

mačius Lietuvoje gimusią Valentiną Kojelienę, lyrinį - koloratūrinį sopraną, kuri debiutavo Bostono Jordan Hall salėje. Ji scenoje atrodė statuetiška, tartum skulptoriaus atliktais bruožais, nevartojanti bereikalingų gestų bei judesių, aplink save sukurianti aristokratišką atmosferą. Puiki dikcija, muzikalumas ir interpretacija. Debussy ir Duparc kūriniai tapo aukščiausiu koncerto įvykiu".

Lietuviškų laikraščių muzikos recenzentai I. Vasyliūnas, S. Santvaras, E. Vasyliūnienė ir man pačiam po jos koncertų teko pabrėžti jos gerą dainavimą. Vienam kitam klausytojui ir koncertų vertintojui kartais užkliūdavo jos, tariaimai, šaltesnė scenoje laikysena. Tai yra jos stilius, kurį reikia pasistengti suprasti.

Niekas iš muzikos recenzentų taip taikliai ir giliai neapibūdino jos meniškumo, kaip rašytojas J. Gliada, sakydamas: "ji neateina scenon padainuoti. Ji ateina atnaušauti. Pats dainavimo aktas yra misterija, nuostabus santykiavimas su klausytojų auditorija. Valentina K. yra renesansinio tipo menininkė, kuri atnešė koncertinę scenon naują, renesansą: repertuarą, sceninę laikyseną ir dainavimo interpretaciją".

Taip muzika yra nuostabi misterija, atnaušinimas, turintis savo ištatymus, savo saulę, po tvynius ir atoslūgius. Muzika egzistuoja anapus gėrio ir blogio. Priešimenu kažkur skaitytus žodžius, kad žmogus kurdamas tampa Aukščiausiojo Kūrėjo atspindžiu ir jo galios ribotu dalininku. Menininkai yra kaip reflektoriai, kurie perduoda Aukščiausiojo menininko šviesą, spalvas ir garsus mūsų akims ir ausims.

Kada klausysimės jos koncerto, nematysime dainininkės ekstazės, pasireiškiančios lūpų kramtyme, rankų laužyme, negirdėsime bereikalingo balso forsavimo. Daina plauks kaip gili, tyli upė.

Ramybė, vidinis susi-

Solistė Valentina Kojelienė

kos bus Valentinos Kojelienės, koloratūrinio soprano, dainų rečitalis. Ji yra gerai žinoma amerikiečių visuomenei, kuri domisi iškilių dainininkų koncertais, o taip pat ir lietuviams, kuriems nekartą yra koncertavusi.

Orchestra Hall salėje koncertuoja tik didžiosios spaudos muzikos kritikų pripažinti menininkai. Jos koncertą ruošia žinoma visoje Amerikoje Allied Arts Corporation -- koncertų agentūra, kuri jau nuo 1968 m. rudens savo koncertinių serijų biuletenyje skelbia apie Valentinos K. būsimąjį rečitalį drauge supasaulinio masto menininkų vardais kaip: E. Schwarzkopf, B. Nilsson, A. Rubinstein, Van Cliburn ir kt. Tai yra privilegija, kurią mūsų lietuvių dainininkė užsitarnavo. Ji yra pirmoji ateivė lietuvaite, patekusi į šį labai uždara koncertų ratą.

Savo dainininkės karjeroje Amerikoje Valen-

rimtai besiruošdama savo būsimiems koncertams, turėdama gerą skoni, gražias balso savybes, ji savo jėgomis praskynė kelią platesnius horizontus, garsinius horizontus, garsindama mūsų vardą. [koncerto rengimo komitetą įsijungė gabūs, talentingi žurnalistai: Semenienė, Butėnas, Baronas, Gintneris ir kiti.

Malonu pastebėti, kad jos koncertus amerikiečių muzikos kritikai labai palankiai įvertino. Laikraščio New York Times ir Herald Tribune muzikos recenzentai Hughes ir Flagan pažymi: lietuvių Valentina Kojelienė turi gražų balsą. Ji yra specialios kokybės -- nepaprastai sultingas lyriniai koloratūrai, ypatingai plačios apimties. Ji gali išdainuoti žemus tonus sutočiu pat lengvumu ir rezonansu kaip ir aukštutinius -- briliantiškus. The Boston Globe muzikos kritikas Harvey Siders rašo: "Nuostabi buvo pirmoji reakcija pa-

Prano Narvydo veikalas 'Gimtinės Takais' pasirodė

Dr. Algirdas Budreckis

Nėra tautininko ar Dirvos skaitytojo, kuris nebūtų susipažinęs su Prano Narvydo darbais. Aušros šauklių pažadintas jis rinko tautosakos medžiagą ir ją siuntė dr. Basanavičiui Bulgarijoje. Dėl revoliucinės veik-

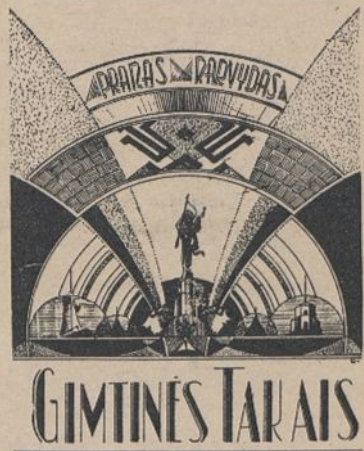
Nuo 1920 iki 1922 m. dirbo Lietuvos misijoje. Pranas Narvydas buvo ir yra taurus tautinės minties skleidėjas ir rėmėjas. 1924 metais jis rinko aukas Amerikoje Korporacijos Neo-Lithuania namams Kaune.

pasakos, anekdotai ir lietuvių artojų ir piemenų siekiai bei troškimai. Tuose savo gimtinės atsiminimuose Narvydas atkūrė idilišką buitį. Tai yra artojų tautos kuklus, bet ir kartu gausus testamentas.

Būtų tikrai nuostolis lietuviškai rašliavai, jei Prano Narvydo raštai pasiliktų užslėpti senų laikraščių trunijančiuose puslapiuose. Norėdamas pagerbti savo ilgametį narį ir garbės pirmininką, ALTS-gos pirmasis skyrius užsimojo išleisti Narvydo rinktinis raštus. Speciali komisija, į kurią įėjo J. Valakas, St. Jakštas, Ant. Diržys ir D. Penikas, autoriui talkininkaujant, padarė atranką. Tuo būdu gimė Gimtinės takais. Veikalo dvasią pagavo dailininkas Jodis, pritaikydamas patrauklų, mistiką apgaubtą viršelio eskizą.

Pranas Narvydas, ALTS-gos New Yorko I skyriaus garbės pirmininkas ir Korp! Neo-Lithuania mecenatas, Gimtinės Takais knygos autorius.

los prieš carą Nikalojų, jis buvo priverstas bėgti Amerikon. Jis pastoviai apsigyveno Brooklyne, lietuviškame Williamsburge, 1907 m. ir išstisus 60 metų pasiaukojęs lietuvių puoselėjimui Amerikoje.

Nuo 1912 m. jis Susivienijimo Lietuvių Amerikoje ir Tėvynės Mylėtojų draugijos veikėjas. Dalyvavo įvairiuose vajuose rinktinę Lietuvos Respublikai.

jaudinimas ir susikaupimas lietuvių dainininkės, didžiojoje svetimšalių koncertinėje salėje, kurioje bus daug ir svetimtaučių, tepasiekia jų ir mūsų klausą ir širdį.

Šis koncertas yra visapusiška kilnios širdies, labdaros auka saviesiems -- Balfui.

• Aktorė Zita Visockienė, JAV LB švietimo Tarybai pavadus, nuosirdžiai rūpinasi, kad šiais švietimo ir šeimos metais susilauktume naujos dailiojo žodžio plokštelės mokyklos ir namų reikalui.

• Muz. Bronius Jonušas, gyvenęs Omaha, Nebr., LB Chicago apygardos valdybos pakviestas su Nebrasos lietuvių choru atvykti gastrolėms į Chicago, Jau-nimo Centre, gegužės 31 d. duoti meninę programą.

1926 m. suorganizavo Tautininkų Klubą Brooklyne. Pranas Narvydas yra ir Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos eilėse, ėjęs kelis kartus skyriaus pirmininko pareigas.

Jis tiesė savo brolišką ranką, parūpindamas daugeliui tremtinių afidėvitus atvykti į Ameriką.

Šiandien jis yra Korp! Neo-Lithuania mecenatas, Lietuvos Šaulių Žvaigždės ordino kavaličius ir Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos New Yorke I-jo skyriaus garbės pirmininkas.

Nuo 1908 metų jis bendradarbiavo Vienybėje Lietuvių. Ilgus metus jis ir rašė "Lietuvoje", "Dirvoje" ir "Tėvynėje" įvairiausiomis kultūrinėmis bei visuomeninėmis temomis. Joks Amerikos lietuvių istorikas negalėtų apsieiti be Prano Narvydo atsiminimų pobūdžio straipsnių.

Bet ilgiausia išliks Prano Narvydo aprašymai apie jo tėviškę, Trumpaičių kaimą. Narvydo pasakojimuose atsispindi visas Lietuvos kaimo patosas ir gyvenimas, džiaugsmas ir liūdesiai. Savo paprastą, bet gyvą kalbą Narvydas meistriškai įkvėpė gyvybę į Trumpaičių pasakojimus. Skaitytoją žavina jo

Netrukus Gimtinės Takais išeis į lietuvių visuomenę. Tuo tarpu, Gimtinės takais krikšto tėvai -- ALTS-gos I-sis skyrius, surengs autoriaus Prano Narvydo pagerbimą ir veikalo krikštytas š. m. gegužės 10 d. 7 val. vak. Vytauto Belecko Winter Garden svetainėje, Brooklyne. Akademiškai vadovaus Vytautas Abraitis. Vaisių metu savo humorišku žodžiu visus linksmins aktorius Vitalis Žukauskas. Visi bendraminčiai ir autoriaus bičiuliai kviečiami dalyvauti Gimtinės takais pristatyme. Sveikinių ir bilietų reikalais galima kreiptis į ALTS-gos I-jo skyriaus sekretorių Antaną Jurgelį, 1497 Putnam Ave., Brooklyn, N.Y. telefonas EV 6-2494.

HELP WANTED MALE

MACHINE OPERATORS TURRET LATHE UNIVERSAL MILL CUTTER SHARP.

Must have cutting tool and manufacturing experience. Top wages, excellent fringes. **GORHAM TOOL CO.** 14401 Woodrow Wilson Detroit, Mich. An Equal Opportunity Employer (34-36)

Sol. Valentinos Kojelienės koncerto globos komitetas. Sėdi iš kairės: kun. J. Vaišnyš, SJ, C. Lesechienė, pirmininkė Birutė Čiurienė, St. Semėnienė, A. Nakas. Stovi: K. Repšys, V. Butėnas, S. Endri-jonienė, A. Gintneris ir Alb. Ozirvonas, Trūksta J. Žadeikio, V. Tallat-Kelpšos, V. Šimkaus ir kitų.

Dainavos vasarvietėje Manchester, Mich. balandžio 19-20 d. įvyko Lietuvių Skautų Brolijos ir Seserijos vadovų ir vadovių sąskrydis, kuriame dalyvavo virš 200 asmenų. Nuotraukoje sąskrydžio dalyviai. V. Bacevičiaus nuotrauka

VASAROS STOVYKLŲ LITUANISTINĖ PROGRAMA

Mūsų jaunoji ir jauniausia karta nėra buvusi Lietuvoje. Lietuva jiems nėra tiek žemė, kiek žmonės. Jie turi pajusti ryšį su žmonėmis, kurie yra lietuviai, su mūsų bendruomene. Jei-gu tas ryšys bus laimingas ir turiningas, jų apsisprendimas už tautą ir ištikimybė tautai stiprės, gilės.

Dalyvavimas tautoje yra, dalinai, neapčiuopiamas dalykas: priklausomumo jausmas, rūpestis, noras, pažinimas. Jis yra, tačiau, ir konkretus: organizacijos, jungiančios daug lietuvių arba kai kuriuos, vystoma kultūra (literatūra, menas, tautiniai šokiai, muzika) ir t.t.

Jaunuolis priklauso dviem kultūroms; abi gali ir turi jį praturtinti, abi gali ir turi iš jo laukti praturtinimo.

Šią vasarą stovyklose padėkim jaunuoliams tai suprasti ir pergyventi, kad vasaros gale jie būtų labiau apsisprendę, giliau pajutę ryšį.

Kiekvieno lietuviuko gyvenime turėtų būti momentas, kada jis sąmoningai pergyvena džiugią naujieną, kad jo tauta gyva, kad mes turime ne vien praeitį, bet ir dabartį, kad mes kuriame, brėstame, plečiame, organizuojamės, kad šitoj tautoj jis turi vietą.

Siūlome šiemet per stovyklą sudaryti sąlygas, kad jaunuolis tai patirtų: suprastų, pergyventų, išreikštų.

Tema: Mano tauta ir aš.

Planuotais pasikalbėjimais ir programomis reikėtų januolių privesti prie gilesnio supratimo savęs, kaip lietuvių, šeimoms, tautos.

JIS: Koks jo ryšys su tauta? Gimė lietuviu. Lie-

tuvių kultūroje auga (kaip?). Tautiniai šokiai, chorai ir t.t. Dalyvauja organizacijose, stovyklose. Lanko mokyklą.

ŠEIMA: Išryškinti šeimos sąvoką. Kraujo ryšys. Tradicijos ir papročiai (pvz., krikščynos vestuvės, laidotuvės, Kalėdos, Velykos).

TAUTA: Struktūra (apie 4 milijonai; 3 mil. Lietuvoje, 1 mil. išeivijoje, daugiausia JAV). Pagrindas (žmonės, žemė, kalba, kultūra). Mūsų ryšiai (PLB, organizacijos, lituanistinė mokykla, stovyklos).

PROGRAMA:

Diskusijos tomis temomis. Pavyzdžiui, "Kokie mano ryšiai su lietuvių tauta, kokie su Amerika" (abu svarbūs...) "Kada labiausiai pasijuntu lietuvis"...

Kalbėtojai: visuomenininkai, kurie papasakotų apie mūsų tautos gyvybingumą (vaikams suprantamu būdu!), organizacijų vadai, su jaunimu dirbantieji.

Spauda: vaikų aprašymai (stovyklos ar tautinė tema) spaudoje su nuotraukomis (kuo greičiau išsiunčiami, kad vaikai dar stovykloj būdami pamatytų).

Laikraštėlis: jų pačių leidžiamas (supriežiūra). Būtinai.

Vakarinės programos: Per laužą galėtų atvaidinti liet. tradicijas ir papročius. Dainų šventė. Šokių šventė (miniatūriniai, aiški.) Savos kūrybos vakaras (vaikų sugalvoti šokiai, dainos jų parašyti rašiniai, eilėraščiai). Literatūros vakaras (koks rašytojas, kaip svečias. Tik kad būtų suprantamas). Meno vakaras (parodos vaikų piešinių, bent vieno tikro menininko).

Lietuvos diena: skaidrės, muzika, kelionė po Lietuvą (jei užtenkamai vietos stovykloje).

Visur visur pabrėžti, kad Lietuva gyva ir aš jos dalis.

Jei stovyklos norėtų šiomis temomis daugiau informacijų arba

smulkesnių nurodymų, kreiptis pas:

Rev. A. Saulaitis, SJ, Weston College, Weston, Mass. 02193; arba:

Ses. M. Jurgita, I.C. Convent, Putnam, Conn. 06260.

JAV LBŠvietimo Taryba

DETROIT

ANTANO ŠKĖMOS AKADEMIJA — SPEKTAKLIS

Modernaus teatro įvairios dramatinės formos ryškios Antano Škėmos gausioje kūryboje, kuri bus pristatyta akademijoje - spektaklyje š. m. gegužės mėn. 10 d., 8 v. v. Lietuvių Namuose, Detroit. Apie Antaną Škėmą kalbės Jonas Kiznis iš New Yorko, kuris artimai pažino žuvusį rašytoją. Detroito vaidintojai, režisuojami Justo Pusdešio ir Dalios Juknevičiūtės, atliks Škėmos draminių veikalių ištraukas, o Vytautas Ogilvis ir Danutė Jankienė žodiniai interpretuos romano ir poezijos pavyzdžius.

• **Motinos minėjimas** įvyks gegužės 4 d., 12 val. Lietuvių Namuose. Programą išpildys lituanistinių mokyklų mokiniai vadovaujant mokytojams Eugenijai Bogutienei ir Stefanijai Kaunelienei. Minėjimą rengia LB Detroito apylinkės valdyba.

• **Lituanistinės Mokyklos** mokslo metų užbaigimas įvyks gegužės 25 d., 12 val. Lietuvių Namuose. (ag)

NEW YORK

• **Lietuvių Moterų Klubų Federacijos Klubas** New Yorke balandžio 13 d. suruošė tradicinę Atvelykio popietę, kurioje J. Petrėnas kalbėjo apie poetą Kazį Binkį ir jo kūrybą. Asė Dauguvietytė ir Vitalis Žukauskas skaitė jo kūrinius. Svečių atsilankė daug. Klubui vadovauja dr. M. Krėgždienė.

Lietuvių Moterų Klubų Federacijos New Yorke klubo suruoštoje tradicinėje atvelykio vaišėse. V. Maželio nuotrauka

MIRĖ ISTORIKAS K. AVIZONIS

Balandžio 20 d. staiga mirė istorikas prof. dr. Konstantinas Avizonis. Palaidotas Elon, N. C., bal. 23 d. Velionis buvo gimęs 1909 m. Žagarėje, yra baigęs Berlyno ir Kauno universitetus. Lietuvoje yra dėstęs istoriją Aušros berniukų gimnazijoje, Prekybos berniukų gimnazijoje, Prekybos institute Klaipėdoje, nuo 1940 metų — Vilniaus universitete. Atsidūręs Vakaruose, nuo 1947 m. dėstė Freiburgo ir Pinnebergo universitetuose. Atvykęs į JAV, Europos istoriją ir vokiečių kalbą dėstė Elon kolegijoje, N. Carolina valstijoje. Joje pasiekęs prof. laipsnio, velionis pastaruoju metu buvo istorijos fakulteto dekanu.

MIRĖ KUNIGAS LEONAS PRASPALIUS

Balandžio 20 d., Cambridge, Mass. ligoninėje mirė kun. Leonas J. Praspalius, sulaukęs 78 metų amžiaus. Palaidotas Mt. Auburn kapinėse.

Velionis kun. L. Praspalius išbuvo daugelį metų Daytono Lietuvių Šv. Kryžiaus bažnyčios klebonu. Kai jo sveikata pablogėjo, tai persikėlė pas gimines į Bostono priemiestį Watertown.

Jis buvo kilęs iš Telšių apylinkės. Kunigu įšventintas 1933 m. Amerikoje. Liko brolis Lietuvoje, ir čia giminaitis kun. V. Katarskis, kurį velionis atskvietė iš tremties, ir sykiu darbavosi Daytone per 10 metų. Jam būnant klebonu Daytone, pranyko neapykanta, ir visi lietuviai gerai draugiškai sugyveno. (j. a. u.)

SAN FRANCISCO

PAVASARIO BALIUS

San Francisco Lietuvių Bendruomenės Pavasario Balius įvyks geg. 10 d., 7:30 val. vakare gražioje R.C.C. klubo salėje, 847 No. San Mateo Drive, San Mateo, Calif.

Muzikalinę programą — Aplink Pasaulį Keliaujame — išpildys iš Los Angeles atvykusi artistų trupė — R. Augštkalnytė, Dambrauskaitė, T. Kalnytė, V. Dūda. Programos komentatorė Vita Kevelaitienė ir programos vedėja Giedra Gudauskienė. Dėl informacijos ar staliukų rezervacijų skambinti (408) 244-7427. Kviečiama visa visuomenė gausiai dalyvauti.

BOSTON

• **Bostono Skaučių Židinys** rengia Australijoje gyvenančio dailininko Vaclovo Rato darbų parodą gegužės 3-4 dienomis Tautinės Sąjungos Namuose, 484 E. 4 St., So. Bostone. Parodos atidarymas šeštadienį, 7:30 v. v. Dailininko kūrybą apibūdins Paulius Jurkus. Visi kviečiami dalyvauti.

Mums rašo

PALYGINIMAS VISAI NEPAVYKĖS

Draugo naujųjų leidinių apžvalgininkas (Antroji dalis, balandžio 5 d., Nr. 81-14), pristatydamas skaitytojams Jurgio Gliados romaną, Liepsnos ir apmaudo asociai, pabrėžia, kad tai esąs mūsų rašytojų iš dabartinės pavergtos Lietuvos gyvenimo retas dalykas (mano pabraukta).

Bet čia pat, lyg abejodamas dėl skaitytojų (o gal ir savo paties) skeptiškumo, ima išrodinėti: "Ne vienam gali kilti klausimas, kaip pasverti tikrovinį jo svorį, kai nei autorius nei skaitytojas tiesioginės šiandieninės patirties ten gal nėra pergyvenęs." Tačiau ir šia prasme literatūriname gyvenime tai nesąs koks nors išskirtinis ir unikuminis atvejis. Daug gerų knygų visose literatūrose esą parašyta apie tai, ko autorius nei pats pergyveno, nei piršto prie įvykių neprikišo, nei savo akimis tą ar kitą situaciją matė (sic!).

Ir kaip rimtą argumentą ar labai įtikinimą pavyzdį nurodo P. Cvirkos romaną: "Be kita ko, čia galima prisiminti, kad ir to paties Petro Cvirkos "Frank Kruk" romaną, išleistą dar ne p r i k l a u s o m o j Lietuvoj, kuriame jis satyriškai aprašė Amerikos gyvenimą, niekada Amerikoje nebuvęs".

Tuo palyginimu čia taip pataikyta, kaip kūju į pliką pakaušį. Teisybė, kad Franko Kruko gyvenimas Amerikoje labai vaizdžiai aprašytas, bet ne Cvirkos, o Algirdo Margerio, kuris ilgai, ilgai gyveno Amerikoje. Cvirka ten tik pasirašė. Tai tikriausias plagijatas, bent pirmoji dalis, kuri geriausiai pavykusi. Teisingai tariant, reikėtų pasakyti, kad romanas "Frank Kruk" dviejų autorių: pirmoji dalis, kur Krukas Amerikoje, Algirdo Margerio; antroji, kada Krukas atsiranda Lietuvoje — Petro Cvirkos.

Buvo taip (pats Margeris man pasakojo). Karolis Vairas-Račkauskas, geriausias Margerio draugas, važiuo į Lietuvą. Margeris pasiūdodamas ta proga perdavė jam savo rankraštį, kad nuvežtų į Lietuvą ir atiduotų vietinei spaudai. Račkauskas (berods) perdavė "Lietuvos žinių" redakcijai. Cvirka ten dažnai lankydavosi. Prie progos nukniaukė svetimą rankraštį ir padarė "savo romaną". Tikrasis autorius tik skaitė ir stebėjosi.

Taip, Petras Cvirka gabus rašytojas, bet taip pat neblogas plagijatorius. Taisai faktas daugeliui žinomas.

Juozas Švaistas
Santa Monica

Skaityk ir platink
DIRVĄ

PLANINGAS TAUPYMAS

MOKA GERUS DIVIDENDUS.
PRADEK TAUPYTI ŠIANDIEN!

4^{3/4}%

Metinis dividendas mokamas už indėlius taupymo knygutėse.

5%

Mokamas už vienus metų taupymo laktus nuo išdavimo datos.
(\$5,000.00 ar daugiau, įdedant po \$500.00)

5^{1/4}%

Mokamas už vienus metų taupymo laktus nuo išdavimo datos.
(\$10,000.00 ar daugiau, įdedant po \$1,000.00)

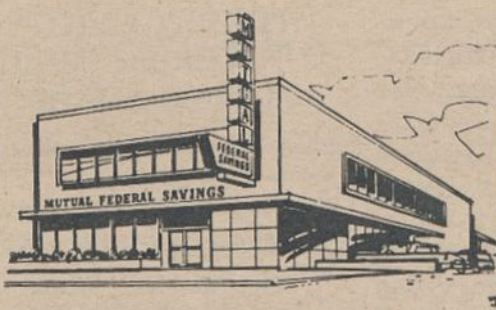
MUTUAL Federal SAVINGS

AND LOAN ASSOCIATION OF CHICAGO

2212 WEST CERMAK ROAD ■ CHICAGO ■ VI 7-7747

OFFICE HOURS: Monday, Tuesday, Friday 9 to 4;

Thursday 9 to 8; Saturday 9 to 1; Wednesday closed.

PARKING LOT — ADJOINING OUR OFFICE BUILDING

LAIOTUVIŲ DIREKTORIAI

MAŽEIKA & EVANS

6845 SO. WESTERN AVE., CHICAGO, ILL.

TRYS MODERNISKOS
AIR-CONDITIONED KOPLYČIOS

Mašinoms vieta

REpublic 7-8600 REpublic 7-8601

CLEVELANDE IR APYLINKĖSE

ALT METINIS SUSIRINKIMAS

ALT Clevelando skyriaus metinis susirinkimas įvyks gegužės 4 d., sekmadienį, 11:45 val. Lietuvių salėje.

Darbotvarkėje numatyta: skyriaus metinės veiklos pranešimai, naujos valdybos ir revizijos komisijos rinkimai.

Organizacijos, susimokėjusios ALT skyriaus nario mokestį, turi teisę įgalioti ne daugiau kaip po 3 atstovus dalyvauti susirinkime. Atstovai privalo atsinešti savo organizacijų raštiškus įgaliojimus.

Nario mokestį bus galima susimokėti susirinkimo metu.

• Pianistas A. Kuprevičius, Erie, Pa. Muzikų D-jos Phi Mu kviečiamas, karto-

Šiais metais Vysk. M. Valančiaus lituanistinė mokykla Clevelande minės 20 metų sukaktį gegužės 25 d. Nuotraukoje buvę IV skyriaus mokiniai su mokytoja Petukauskiene, kurie šiais metais yra abiturientai. V. Plidžinsko nuotrauka

ja Clevelande su pasisekimu praėjusio rečitalio programą Erie visuomenei. Koncertas įvyks gegužės 2 d., penktadienį, 8:30 v. v. James Wilson Junior High mokyklos auditorijoje, West 54, Erie, Pa.

• Vysk. Valančiaus Lit. mokykloje aštunto ir dvylikto skyriaus baigiamieji egzaminai įvyks gegužės 10 ir 17 dienomis. Mokslo metai baigiami gegužės 25 paldomis.

PLEČIA VIDURMIESČIO AUTOBUSŲ PATARNAVIMĄ

Cleveland Transit System autobusų susisiekimo vyriausiasis direktorius E. C. Krueger praneša, kad praplėčiamas vidurmiestyje autobusais susisiekimas pagiginta kaina. Tame vadi-

name Downtown Loop iki šiol veikė tarp E. 21 gatvės iki miesto centro. Nuo balandžio 21 d. pradėjo veikti nuo E. 36-tos gatvės ir Euclid Avenue iki Prospect ir iš ten E. 32 gatve atgal į Euclid Avenue, į miesto centrą.

Važinėjimas kaštuos 20 centų, galima nusipirkti bilietukus penkis už \$1.00.

BIRUTININKIŲ ŽINIAI

DLK Birutės Dr-jos Clevelando skyriaus yra kviečiamas visuotinas metinis narių susirinkimas, gegužės 4 d. p.p. Carlauskų bute, 1877 Grasmere Ave., E. Cleveland.

Bus renkama nauja valdyba, revizijos komisija ir aptariami darbų planai.

Valdyba

MERGAICIŲ STOVYKLA

Mergaičių vasaros stovykla Dainavoje šiais metais įvyks nuo liepos 20 d. iki rugpjūčio 3 d. Stovyklautojų amžius nuo 7 iki 16 m. Stovyklai vadovauja Nekaltai Pradėtosios Marijos Seserys, kurios jau 20 metų sėkmingai auklėja mergaites vasaros stovyklose.

Pagrindinis tikslas ne tik sudaryti sąlygas mergaitėms išvykti iš miesto gatvių į gamtą, bet poilsio ir žaismo darname skiepyti katalikišką ir lietuvišką dvasią bei padėti ugdyti charakterį. Tėveliai prašomi nepraleisti progos šią vasarą sudaryti sąlygas savo dukrelėms gražiai ir naudingai praleisti atostogas mergaičių stovykloje.

Informacijų ir registracijos reikalais prašom kreiptis pas J. Klorienę, 1543 Holmden Rd., Cleveland, Ohio 44121, tel. 291-3607.

• Šiomis dienomis Clevelande vykdomas vajus susirinkimui \$580,000, tęsimui tyrinėjimų ir kovai su vėžio liga. Aukų rinkėjos, moterys, lanko namus prašydamos kiekvieną gyventoją paremti tą svarbų darbą, kad ir maža savo auka.

• Prieš atnaujindami savo namų ar automobilių draudimus, palyginkite savo mokestį paskambindami V. Giedraičiui tel. 944-6835.

• Apdraudos reikalais geriausius patarnavimus gausite kreipdamiesi į Z. Obelenį tel. 531-2211.

PARDUODAMAS NAMAS

Bungalow. Prie lietuvių Naujosios parapijos. Uždarą verandą. Dviejų automobilių garažas, Cherokee Ave. Skambinti 531-3383 arba 481-6954. (35-35)

PARDUODAMAS NAMAS: trijų miegamų colonial, naujai dekoruotas; aptvertas kiemas. Parduoda savininkas. Naujos parapijos rajone. Telef. 486-5130. (33-34)

VARNISH MAKER

must be experienced in open kettle cooking of wood oil, phenolic gilsonite type varnishes. Good hourly rate and benefit program.

GROW CHEMICAL COATINGS CORP.

1246 W. 70 St.
Cleveland, Ohio
(216) 651-5900

An Equal Opportunity Employer (33-35)

Skaityk ir platink
DIRVĄ

Clevelandietis kap. Viktoras Stankus, D.D.S., šiuo metu atlieka karinę tarnybą Dugway Proving Grounds bazėj, prie Salt Lake City, Utah, neseniai atostogas praleido, irgi su clevelandiečiais, A. ir D. Šenbergais, Alta slidinėjimo centre 10,000 pėdų aukštumoje. Nuotraukoje kpt. V. Stankus ir A. Šenbergas poilsio metu. D. Šenbergienės nuotrauka

PHILADELPHIEČIAI BOSTONE

Lietuvių Veteranų Sąjungos "Ramovė" Bostono skyrius š. m. balandžio 20 d., Amerikos Lietuvių Piliečių d-jos III a. salė, surengė savo metinį pobuvį. Pien-gimas pavadintas Vakarų žodžiui ir melodijai. Tai ir buvo Philadelphiajos staigmena, atvežta į Bostoną.

Programoj daugiausia laiko buvo skirta žvilgsniui lietuvių raštijon (I ir II dalis), kuris, aprūpintas spalvingais įvadais, pradėtas Mažvydu ir baigtas emigracijoj gyvenančių rašytojų kūryba. Montażą parengė ir pats drauge svečiuosin į Bostoną atvyko rašytojas Vyt. Volertas.

Aišku, tokiam darbe neįmanoma visų liet. rašytojų kūrybos aprėpti. Vyt. Volertas atsirėmė tik į ryškesnius ir būdingesnius mūsų grožinės literatūros taškus, be abejonės, išryškindamas savo "simpatijas" ir savo mėgiamą dailųjį žodį. Daugiausia buvo skaitoma lyrika, bet montażan buvo įterptas ir vienas kitas dailiosios prozos gabalas. Žvilgsnis lietuvių raštijon, aprėpęs gausų kiekį auto-rių, darė tikrai skoningą ir rūpestingą darbo išpūdį.

"Marga is takais keliaujantį žodį" skaitė Aušra Mačiulaitytė-Zerrienė, Virginija Majauskienė ir Bronius Balčiūnas. Jų skaitymas buvo individualus, gi drauge jie sudarė spalvingą ansamblį.

Aušra Mačiulaitytė-Zerrienė skaito grožiu balsu, ramiai išryškindama atskiras frazes ir vaizdus, įsijausdama į kalbos muziką. Jai skirtus dalykus ji paskaitė tikrai dailiai.

Virginija Majauskienė į grožinės literatūros skaitymą įjungia daugiau emocijos ir temperamento, atsi-veria savo spalvinga vidumi, kai kur palinksta į patosą. Susidarė išpūdis, kad ji turi nemaža duomenų būti itin gera dailiojo žodžio skaitytoja.

Bronius Balčiūnas gilina-si į kūrinio turinį ir formą, ieško jo charakterio ir išraiškos, ir tas jam gerai sekasi. Gražaus tembre sodriu balsu jis paskaitė nemenką pluoštą mūsų dailiojo žodžio kūrinių, kiekviena atsiskleisdamas nau-

jom varsom.

Visi trys skaitytojai pasireiškė gryna ir gražia liet. kalbos tartim, kas skaitymo išpūdį stiprina, nes ponios Aušra ir Virginija yra jaunosios kartos moterys.

Dailiojo žodžio pyne pajvairino "akimirkos su kompozitorium". Tą melodinę dalį atliko solistė Ona Pliuškonienė, kuriai akompanavo komp. Jer. Kačinskas. Ji padainavo K. V. Banaičio Anktis rytą atsikėliau, Br. Budriūno Kas bernelio sumislyta, J. Gruodžio Aguonėles (žodžiai K. Binkio), Toli, toli (prašau atleidžiamas, nenugirdau kompozitoriaus pavardės) ir Vl. Jakubėno Gėles iš šieno (žodžiai K. Binkio). Bisui pridėjo vieną liaudies dainą ir K. Kavecko romaną Na, tai kas (žodžiai K. Grigaitytės).

Onos Pliuškonienės dainanavimas buvo irgi maloni staigmena. Ji turi gražaus tembro, plačios skalės, galima sakyti, profesionališkai valdomą mezzosopraną. Gal nereikėtų "storinti" tik žemutinių tonų, kurie jos balso prigimty yra dailūs ir pakankamai stiprūs. Miela buvo išgirsti, kad ir į žinomų kūrinių atlikimą jaunoji dainininkė sugeba įjungti savo individualų išgyvenimą bei muzikavimą. Onos Pliuškonienės, ir savo išore išpūdingos moters, debiutas Bostone susilaukė pelnyto pasisekimo.

Į žodžiui ir melodijai skirtą vakarą susirinko gal daugiau negu pora šimtų Bostono lietuvių. Su atsidėjimu ir rimtimi jie klausė dailiojo skaitymo ir dainavimo, gausiai plojo, dainininkę kvietė bisuoti. Tai reiškia, kad Bostono ramovėnų surengtas vakaras buvo pora šviesių valandų, kad Philadelphiajos lietuviai tikrai mums atvežė malonią staigmeną.

Vakaro apeigom rūpinosi ramovėnai Bajerčius ir Vizbaras. Atskirą žodį tarė svečias Vyt. Volertas. Po programos buvo vaišės ir šokiai. Apgailestauju, kad pobūvinėj vakaro daly man neteko dalyvauti. St. S.

Skaityk ir platink
DIRVĄ

Pirmos Komunijos atminties nuotraukos

TALIS STUDIO

VESTUVIŲ PORTRETAI IR MOKSLĄ BAIGUSIŲ FOTOGRAFAVIMAS

Studija naujoje vietoje:

15606 St. Clair Ave. Cleveland, Ohio 44110
Telefonas 692-1515

GERESNIAM JŪSŲ PATARNAVIMUI.

Naturally
SUPERIOR SAVINGS

Main Office: SINCE 1909
798 EAST 185th STREET
6712 SUPERIOR AVENUE
13515 EUCLID AVENUE

HOME and
REMODELING
LOANS
...
INSURED SAVINGS

DELLA E. JAKUBS & SON LAIDOJIMO ĮSTAIGA

Vėsinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai
35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo

6621 Edna Avenue
361-1763

936 East 185th Street
531-7770

-- Kas čia per gyvulus? -- klausia stovyklautojos iš miesto. Uosio Juodvalkio nuotrauka

DIRVA

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

• Lietuvos diplomatijos šefas S. Lozoraitis Visuotinės Žmogaus Teisių Deklaracijos 20 metų sukakties proga buvo pasiuntęs Jungtinių Tautų generaliniam sekretoriui raštą, kuriuo atkreipė U Thant'o dėmesį į tai, kad Sovietų Sąjunga pastoviai ir sunkiai pažeidžia žmogaus teises okupuotoje Lietuvoje, kaip ir kitose sovietų užvaldytose valstybėse. Raštas buvo Visuotinės Deklaracijos vykdymu tuose kraštuose, kuriuose Sovietų Sąjunga laužo Deklaracijos nuostatus, ir remis lietuvių tautos pasiryžimą atstatyti Lietuvos nepriklausomybę.

Dabar S. Lozoraitis gavo iš Jungtinių Tautų atsakymą, kad jo raštas bus generalinio sekretoriaus praneštas Žmogaus Teisių Komisijos nariams, einant Jungtinių Tautų Ekonominės ir Socialinės Tarybos nustatyta tvarka.

• Eugenijus Bartkus, Amerikos Lietuvių Tarybos pirmininkas, šiuo metu lankosi San Salvadore, Centro Amerikoje. Ten jo vadovaujamos chikagieškos firmos, Bartkus and Associates, Inc., padalinys yra gavęs didelę parangą tiesti krašte greitkelius. Tais reikalais jis ten nuvyko.

E. Bartkui JAV ambasadoje registruojantis vizitui pas ambasadorių, nelaukta mba sadoriaus sekretorė prašneko lietuviškai: Ponas Bartkus, prašau truputį palaukti, ponas ambasadorius dar turi svečių... Pasirodo sekretorė yra taip pat amerikietė, kaip ir E. Bartkus. Tai detroitiškė Nevavičiūtė, jau 6 metus tarnaujanti JAV užsienio tarnyboje.

• Kazimieras Kasakaitis, tautinių organizacijų aktyvus darbuotojas Chicagoje, š. m. gegužės 24 dieną išskrenda trims mėnesiams į Europą. Žada aplankyti Lenkiją, Jugoslaviją, Ispaniją, Vokietiją, Šveicariją ir Austriją.

• Vaclovas Sidzikauskas, LLK pirmininkas, su žmona Birute iš New Yorko į Europą ilgesnėms atostogoms išvyksta š. m. gegužės 2 dieną.

• Skulptoriaus Antano Mončio kūrinių paroda atidaroma Paryžiuje, Centre Culturel International galerijoje, gegužės 2 d. ir tęsis iki gegužės 15 d. Parodoje bus išstatytos skulptūros, piešiniai ir "kolažai".

Prieš tai A. Mončys su septyniais skulptūros darbais dalyvavo kovo ir balandžio mėn. Amien'o Kul-

tūros Namuose suruoštoje skulptūrų parodoje, o liepos mėnesį dalyvaus parodoje Italijoje, Lecco mieste, kur tuo pačiu metu vyksta muzikos festivalis. Prieš tai birželio mėnesį pakviestas dalyvauti garsioje La Baule parodoje.

DR. A. GERUČIUI ĮTEIKĖ MEDALĮ

Jūsų atvykimo iš Europos į Ameriką misija — knygos Lithuania krikščynos — pristatymas yra neeilinis įvykis, rašo Lietuvių Fondo pirmininkas dr. G. Balukas ir valdybos vicepirm. A. Rėklaitis. — Jus, mielas, Daktare, kaip prityręs plunksnos žmogus ir gabus diplomatas, talkininkaujant kitiems pasiryžusiems lietuviams, sukūrėte mūsų tėvynei Lietuvai gražų nemirštantį paminklą — knygą Lithuania, kuri paskleista kitataučių tarpe garsins Lietuvos vardą ir bylą plačiame pasaulyje. Toji knyga — stiprus ginklas už pavergtos tėvynės laisvę.

Jūsų ilgų metų darbas lietuvių organizaciniame gyvenime, žurnalistikoje, spaudoje, diplomatinėje tarnyboje bei kultūros dirvoje mums yra gerai žinomas ir didžiai vertinami. Esate daug pasidarbavęs Lietuvos laisvei, garbei ir gerovei.

Lietuvių Fondas šia proga nuoširdžiai Jus sveikina, reiškia pagarbą ir padėką, o šaunios Jūsų tarnybos Lietuvai įvertinimo paliudijimui Lietuvių Fondas skiria Jums kuklią simbolinę dovaną — medalį, išleistą LF Lietuvos valstybės atkūrimo paskelbimo 50 metų sukakčiai paminėti.

• New Yorko Madų Paroda, kuri turėjo įvykti gegužės mėnesį, yra atidėta iki rudens.

• Valentinos Kojelienės dainų recitalis įvyks š. m. gegužės mėn. 4 d. (sekmadienį), 3 v. p. p., Chicagoje, Orchestra Hall koncertinėje salėje. Koncerto pelnas skiriamas Balfui.

Šiam koncertui suorganizuoti sudarytas plataus masto komitetas, kuriam labai sėkmingai vadovauja žymi Balso talkininkė Birutė Čiurienė. Jos vadovybėje labai nuoširdžiai vyksta koncerto paruošiamieji darbai.

Solistė Valentina Kojelienė turi labai gražų balsą ir dėlto labai palankiai po savo koncertų buvo įvertinta amerikiečių laikraščių muzikos kritikų. Jos koncerto verta pasiklausyti.

Bilietai parduodami Marginiuose ir prie kasos. (Sk.)

JURGIO SALASEVIČIAUS MIRTIES METINĖS

Pamaldos metinių a. a. Jurgio Salasevičiaus mirties sukaktuvių proga bus šv. Jurgio parapijos bažnyčioje, Cleveland, pirmadienį, gegužės 5 d., pradžia 8 val. ryto.

Giminės ir artimieji kviečiami dalyvauti bažnyčioje pamaldose.

A. A. Jurgis Salasevičius mirė 1968 m. gegužės 4 d., palaidotas Visų Sielų kapinėse.

Julė Salasavičienė ir šeima

AMERIKOS LIETUVIŲ TAUTINĖS SĄJUNGOS sukaktuvinio seimo

BANKETAS-BALIUS

įvyks š. m. gegužės 31 dieną, 8 val. vak.,

HOTEL ROOSEVELT.

Madison Ave. ir 45 Street, NEW YORK, N. Y.

Vakarienės metu dainuos sol. Irena Stankūnaitė.

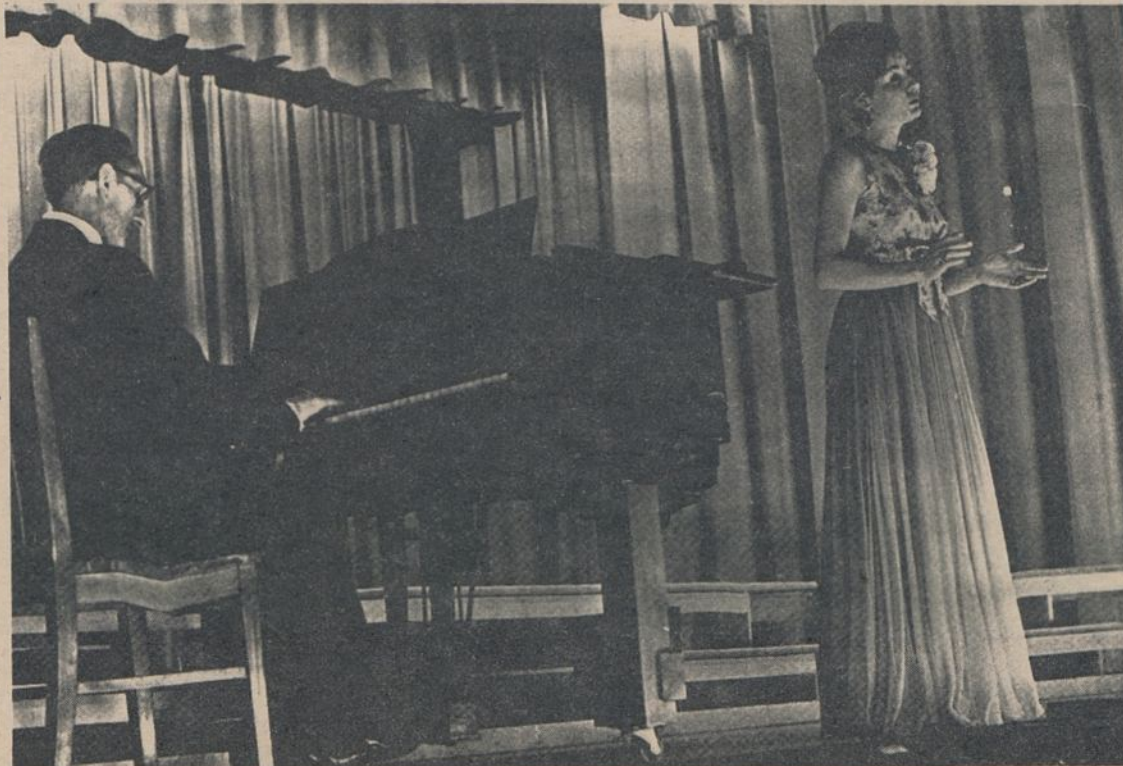
Gros Joe Tomo orkestras.

Stalai užsisakomi ir kvietimai gaunami pas dail. J. Bagdoną tel. 441-2374 ir pas P. Paprocką tel. MI 7-9070.

Maloniai kviečiame lietuvių visuomenę gausiai atsilankyti.

Rūbai vakariniai.

Rengimo Komitetas

New Yorko Operetės sukaktuviniam koncerte dainuoja sol. Irena Stankūnaitė, akomponuojant muz. V. Maželio nuotrauka

grįžęs į namus, bet balandžio 23 d. vėl buvo išvežtas į prieglaudą, nes jam yra reikalingas tolimesnis gydymas ir priežiūra. Ligoninėje jį globojo dr. Vileišis, o teisėjas Wells jam buvo parūpinęs atskirą kambarį.

• Balso Chicago apskrities metinis narių susirinkimas įvyksta gegužės 3 d., šeštadienį, 6 val. po pietų, Jaunimo Centre.

EAST CHICAGO

SKYRIAUS SUSIRINKIMAS

ALT S-gos East Chicago skyriaus visuotinas narių susirinkimas įvyks š. m. gegužės 11 d., 11:30 val. (tuojau po lietuviškų pamaldų) parapijos mažojoje salėje. Darbotvarkėje be kitų punktų bus valdybos pranešimas, veiklos plano priėmimas ir seiminiai reikalai; atstovų rinkimas, aukos seimui paskirimas, įstatų keitimas ir kt.

Visi nariai prašomi šiame susirinkime dalyvauti.

MOTINOS DIENA

ALB-nės East Chicago apylinkės valdyba š. m. gegužės 4 d., 3 val. p. p. parapijos salėje ruošia Motinos minėjimą. Paskaitą skaitys studentas Romas Tervydis, o meninę dalį išpildys lituanistinių mokyklų mokiniai.

Seni ir jauni, dideli ir maži, visi kviečiami šiame minėjime dalyvauti ir prisiminti gyvas ar mirusias savo motinas. (aj)

ryta. Minėjimas įvyksta gegužės 11 d., 3 val. po pietų Vyčių salėje, 47 gatvėje, netoli Western Ave.

• Mykolas Vaidyla, Sandaros redaktorius, pora mėnesių išgulėjo Evangelical ligoninėje. Laikina buvo su-

MOKSLEIVIŲ ATEITININKŲ SUVAŽIAVIMAS WASHINGTON

Gegužės 17-18 dienomis Washington, D. C. įvyks rytinio pakraščio moksleivių ateitininkų suvažiavimas. Šeštadienį, 9-9:30 val. registracija. Iki pietų miesto apžiūrėjimas (Baltieji Rūmai, Kapitolijus, Washingtono paminklas ir kt.). Po pietų prof. A. Sužiedėlio paskaita ir diskusijos tema: *si p a reigojimas šiandien*. Vakare talentų vakaras, šokiai.

Sekmadienį, 9 val. pamaldos Amerikos šventovėje (National Shrine), šiluvos koplyčios, Arlingtono kapinių (Kennedžio kapo) ir kt. apžiūrėjimas; pietūs ir atsisveikinimas.

Suvažiavimas vyks Divine Savior Seminary patalpose, Princes Garden Pkwy, Lanham, Md. Nakvynės bus parūpintos, pranešus atvykstančių skaičių iki gegužės 10. Registracijos mokestis 4 dol. Dėl smulkesnių informacijų kreiptis į A. Dambriūną, 4314 40th St., Brentwood, Md. 20722. Tel. WA 7-5871.

LB CHICAGOS APYGARDOS METINIS ATSTOVŲ SUVAŽIAVIMAS

Kasmet, pavasario laikui, Chicagoje įvyksta LB Chicago apygardos metinis

atstovų suvažiavimas. Jo tikslas — aptarti visus reikalus ir išklausti bei nustatyti naują darbų planą, gauti patarimų ir apylinkių atstovų. Tačiau valdybos ir kontrolės komisijos rinkimai įvyksta tik kas antri metai, todėl šiemet jų nebus.

Šiemet LB Chicago apygardos atstovų suvažiavimas įvyksta gegužės 4 d., sekmadienį, Jaunimo Centre. Lygiai 10 val. ryto bus suvažiavimo atidarymas, invokacija, mirusiųjų pagerbimas, Lietuvos gener. konsulo dr. P. Daužvardžio žodis, prezidiumo ir komisijų sudarymas, suvažiavimo darbo tvarkės priėmimas, CV pirm. žodis, bei kitų organizacijų sveikinimai, o 11 val. pranešimai: apyg. vald. pirm., švietimo komisijos, išdininko, kontrolės komisijos, pasauliečių teisėms apsaugoti lietuvių šv. Kazimiero kapinėse komiteto, LF atstovo žodis, diskusijos ir pasisakymai dėl pranešimų. Po pietų bus trumpi apylinkių atstovų pranešimai, diskusijos bei nutarimų priėmimas.

LB Chicago apygardos valdyba kviečia apylinkės gausiai dalyvauti šiame suvažiavime.

Antanas Gintneris

• Kun. Benedikto Suginto 50 metų kunigystės minėjimo programa jau suda-

BALETAS

Jūratė ir Kastytis

Muzika Juozo Gruodžio

Premjera: 1969 m. geg. 17 d., 8 v. v.

II spektaklis: 1969 m. geg. 18 d., 3 v. p.p.

MARIJOS AUKŠT. MOKYKLOS AUDITORIJOJE

Lithuanian Plaza, W. Marquette Road ir California Ave., Chicago, Illinois

Choreografija: Birutė Nagienė,

Mezosopranas Aldona Stempužienė

Deklamatorius: Leonas Barauskas

Filmas ir fotografija: Algimantas Kezys, S.J.

Toronto Univ-to Modernaus šokio Ansamblys

Jaunimo Teatras

Simfoninis Orkestras

Dirigentas: DARIUS LAPINSKAS

BILIETAI GAUNAMI:

MARGUTYJE, 2422 W. Marquette Rd., Chicago, Ill. 60629

Tel. GR 6-2242; GR 6-2271

MARGINIUOSE, 2511 W. 69th St., Chicago, Ill. 60629

Tel. PR 8-4585

Užsakant paštu, prašoma čekius išrašyti Margučio vardu.

Bilietų kainos: Parteryje: \$8, \$6, \$5. Balkone: \$7, \$5, \$3.

Rengia MARGUTIS